

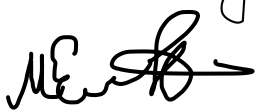
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «МІСЦЕ США У СВІТОВІЙ ТОРГІВЛІ: СУЧАСНИЙ
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

Виконала:
студентка 4 курсу групи УО-41
спеціальності
«Міжнародні економічні відносини»
освітньої програми «Міжнародні економічні
відносини»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

 Кантемир К. О.

Керівник: к.е.н., доц. Макарчук К.О.

Рецензент: к.г.н., доц. Шуба О.А.

Харків 2024

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 292 – «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма – «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин
імені Артура Голікова
Іван МАРЧЕНКО

«_____» _____ 2023 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Кантемир Катерини Олександрівни

1. Тема роботи «Місце США у світовій торгівлі: сучасний стан та перспективи розвитку»

керівник роботи к.е.н., доц. Макарчук К.О.

затверджені наказом по університету від «24» січня 2024 р. № 4002-5/162

2. Строк подання студентом роботи 23.05.2024 р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

Розглянути ключові теоретичні аспекти у сфері міжнародної торгівлі;
дослідити поняття та етапи розвитку міжнародної торгівлі; визначити основні
фактори сприяння економічному розвитку США у світовій торгівлі;
проаналізувати динаміку міжнародної торгівлі США товарами та послугами;
визначити перспективи розвитку США у світовій торгівлі товарами та
послугами.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1	Теоретичне дослідження міжнародної торгівлі країн світу
2	Сучасний стан та перспективи розвитку США у світовій торгівлі

5. Дата видачі завдання 01.12.2023 р.

Студент Кантє Кантемир К.О.
Керівник роботи Макарчук Макарчук К.О.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Розділ 1. Теоретичне дослідження міжнародної торгівлі країн світу.....	8
1.1. Теоретичні аспекти дослідження міжнародної торгівлі.....	8
1.2. Поняття та етапи розвитку міжнародної торгівлі.....	17
Висновки до першого розділу.....	26
Розділ 2. Сучасний стан та перспективи розвитку США у світовій торгівлі.....	28
2.1. Аналіз факторів сприяння економічному розвитку США у світовій торгівлі.....	28
2.2. Динаміка міжнародної торгівлі США товарами та послугами.....	40
2.3. Перспективи розвитку США у світовій торгівлі товарами та послугами.....	50
Висновки до другого розділу.....	56
Висновки.....	58
Список використаних джерел.....	61

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На економічне зростання, стабільність і розвиток країн значною мірою впливають міжнародні торговельні операції. У сучасному контексті глобалізації міжнародна торгівля стала одним з основних рушіїв глобального економічного зростання і відіграє дедалі більшу роль у з'єднанні країн по всьому світу. З впровадженням політики лібералізації в багатьох країнах питання зовнішньої торгівлі та економічного зростання значно підвищили свою значущість.

Зміна динаміки та структури американської торгівлі в останні роки створює як можливості, так і виклики для торговельних відносин США з іншими країнами. Зростання Китаю, торговельні війни та геополітичні потрясіння кидають виклик домінуванню США, роблячи розуміння динаміки торгівлі критичним для економічного зростання та добробуту. Проте, незважаючи на загрози, міжнародна торгівля робить значний внесок в економічне зростання США, надаючи доступ до світових ринків, стимулюючи виробництво, експорт, імпорт, впровадження нових технологій та інновацій, що веде до збільшення частки ринку, обсягів торгівлі та створення робочих місць.

США залишаються однією з найбільших економік світу, але їхній вплив та роль у світовій торгівлі зазнають змін. Зміна структури американської економіки, де акцент зміщується з виробництва на послуги та інновації, впливає на характер та географію торгівлі США.

Таким чином, дослідження динаміки торгівлі США та її впливу на світову економіку є актуальним і має значну наукову та практичну цінність для розуміння складних процесів, що формують сучасний світ.

Ступінь вивчення проблеми. Дослідження теоретичних аспектів міжнародної торгівлі між країнами світу відображено в численних наукових працях. Роль та вплив світової торгівлі товарами та послугами досліджують

вітчизняні та зарубіжні вчені: Голіков А. П., Довгаль О. А., Григорова-Беренда Л. І., Шуба М. В., Варяниченко О. В., Навроцька Н. А., Козак Ю. Г., Барановська М. І., Гандольфо Г., Чжан В. Б., Гонсалес Б. С., Вільямсон Дж. та інші. Проте, окрім вищезазначених, існують й інші аспекти, які потребують ґрунтовного наукового дослідження у зв'язку з динамічністю розвитку світової економіки.

Мета та завдання дослідження. Основною метою дослідження є визначення перспектив розвитку США у світовій торгівлі товарами та послугами. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати ряд наукових завдань, а саме:

- розглянути ключові теоретичні аспекти у сфері міжнародної торгівлі;
- дослідити поняття та етапи розвитку міжнародної торгівлі;
- визначити основні фактори сприяння економічному розвитку США у світовій торгівлі;
- проаналізувати динаміку міжнародної торгівлі США товарами та послугами;
- визначити перспективи розвитку США у світовій торгівлі товарами та послугами.

Об'єктом дослідження є процес розвитку міжнародної торгівлі країн.

Предметом дослідження є сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної торгівлі США товарами та послугами.

Методи дослідження. Дослідження теоретичних аспектів міжнародної торгівлі ґрунтується на використанні методу наукової абстракції та логіко-історичного методу. Для вивчення динаміки зовнішньої торгівлі США товарами та послугами застосовувалися методи економіко-математичного моделювання. Порівняльно-описовий метод став основою для дослідження ключових факторів, що впливають на зовнішню торгівлю США, а також обсягів експорту та імпорту, товарної структури експорту та імпорту та основних торговельних партнерів США. Використання методу тренд-аналізу дало можливість спрогнозувати динаміку обсягів експорту та імпорту США у

майбутньому. Методи індукції та дедукції стали ключовими інструментами для визначення перспективних напрямків розвитку США у світовій торгівлі. Для наочного представлення статистичних даних у кваліфікаційній роботі застосовано графічні та табличні методи.

Інформаційне забезпечення. Кваліфікаційна робота бакалавра ґрунтується на наукових працях зарубіжних та вітчизняних авторів, навчальних матеріалах, монографіях, матеріалах конференцій, статтях та електронних ресурсах, що стосуються теми дослідження.

Для інформаційного забезпечення дослідження використовувалися публікації та дані міжнародних організацій (СОТ, Світовий банк, ВОІВ), а також аналітичні матеріали та статистичні дані з офіційних структур США: Міністерства торгівлі, Ради з міжнародних відносин, Бюро економічного аналізу.

Апробація матеріалів. Основні положення кваліфікаційної роботи бакалавра були опубліковані в наступних працях:

– у Матеріалах ХІХ науково-практичної конференції молодих вчених «Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин» (19 квітня 2023 року) у вигляді тез на тему «Аналіз місця США у глобальних економічних рейтингах»;

– у Матеріалах ІІ міжнародної наукової конференції «Розвиток наук в умовах нової реальності: проблеми та перспективи» (3 травня 2023 року) у вигляді тез на тему «Торгівельне співробітництво США з країнами Африканського регіону».

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів та висновків. Загальний обсяг роботи – 68 сторінок тексту, що включає 5 таблиць, 20 рисунків. Список використаних джерел налічує 81 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ КРАЇН СВІТУ

1.1. Теоретичні аспекти дослідження міжнародної торгівлі

Останнім часом світова економіка зазнала колосального збільшення обсягів міжнародного руху факторів виробництва та товарів, з особливим акцентом на стрімкий ріст міжнародної торгівлі та потоків факторів виробництва, які перевищують темпи виробництва. Глобалізація взаємодіє на світовому рівні, об'єднуючи його через споживання послуг, товарів, торгових марок та обмін знань. Теорія торгівлі покликана забезпечити глибше розуміння механізмів міжнародної торгівлі, детермінант торговельних моделей і взаємозв'язків між торгівлею та економічним зростанням.

Міжнародна торгівля – це комплекс дій, спрямованих на обмін товарами, капіталом і послугами між країнами через їхні міжнародні кордони, включаючи як експорт, так і імпорт. Перший вид торгівлі виникає, коли конкретний асортимент товарів перевищує виробничі можливості країни або коли поточне виробництво недостатнє. Другий вид торгівлі, більш складний, відбувається, навіть якщо країна має здатність виробляти товари або надавати послуги, проте вони все одно імпортуються [1, 2].

Протягом багатьох століть вчені висунули різноманітні теорії, що стали ключовими для формування нашого сучасного розуміння міжнародної торгівлі та економіки. Теорії міжнародної торгівлі можна широко класифікувати як меркантилістські погляди, класичні теорії торгівлі, нові теорії і, нарешті, сучасні теорії торгівлі.

Меркантилізм, що домінував в економіці протягом 16-18 століть, виник від латинського слова «mercari», що перекладається як «вести торгівлю». Згідно з теорією меркантилізму, загальний обсяг капіталу в нації залишався незмінним через міжнародну торгівлю, і процвітання країни залежало від наявності капіталу. Головним чином капітал міг зростати завдяки

позитивному торговельному балансу. Таким чином, національне багатство та вплив забезпечувалися через стимулювання експорту та отримання дорогоцінних металів. Для ефективного управління національною економікою вважалося, що уряд повинен сприяти цим цілям, вживаючи протекціоністську політику, що передбачала підтримку експорту та обмеження імпорту за допомогою тарифів [3, 4].

Різні меркантилісти приділяли увагу різним концепціям, і відсутність єдиної точки зору була типовою. Проте загальна ідея полягала в тому, що будь-яка політика, яка приносить користь одній країні, автоматично завдає шкоди іншій. Коли меркантилісти говорили про позитивний торговельний баланс, вони мали на увазі перевищення експорту (як видимого, так і невидимого) над імпортом, що вимагало або збільшення запасів золота, або надання кредитів іноземним країнам [3, 4].

Ідеї меркантилізму отримали гостру критику у 18 столітті від визначних економістів, таких як Девід Юм, Адам Сміт і Давид Рікардо. Зокрема, Адам Сміт критикував меркантилістів за те, що вони помилково ставили знак рівності між грошима і капіталом, а також за те, що вони припускали, що сприятливий торговельний баланс вказує на щорічне перевищення доходу над витратами [4].

Ще одним недоліком меркантилізму є те, що він розглядав торгівлю як гру з нульовою сумою. Адам Сміт і Давид Рікардо продемонстрували, що торгівля є грою з позитивною сумою, в якій всі країни-учасники можуть виграти, навіть якщо деякі з них отримують більше, ніж інші [4].

Важливо відзначити, що меркантилісти не вирішили три ключові питання міжнародної торгівлі: вигоди від торгівлі, структуру та напрямок міжнародної торгівлі, умови торгівлі. Ці аспекти були визначені іншими економістами, такими як Адам Сміт, Давид Рікардо, Роберт Торренс та Джон Стюарт Мілль, у їхніх теоріях, які можна віднести до класичних теорій міжнародної торгівлі [4].

Саме Адам Сміт підкреслював важливість вільної торгівлі для збільшення добробуту всіх країн, що торгують. На його думку, взаємовигідна торгівля ґрунтується на принципі абсолютної переваги. Ця теорія базується на припущенні, що є дві країни, два товари і один фактор виробництва (праця). Згідно з його теорією, в основу якої покладено трудову теорію вартості, де праця є єдиним фактором виробництва, в закритій економіці товари обмінюються відповідно до відносної кількості праці, яку вони втілюють. Принцип абсолютної переваги у витратах стверджує, що країна спеціалізується та експортує товар, у виробництві якого вона має абсолютну перевагу у витратах [4].

Відповідно до теорії Давида Рікардо, торговельні відносини між країнами визначаються не абсолютними, а порівняльними відмінностями у витратах. Різниця у порівняльних витратах виробництва, що визначає необхідність міжнародного обміну, відображає фактор розбіжностей у технологічних аспектах виробництва. Теорія також має на меті підкреслити вигідність торгівлі для всіх учасників. Для спрощення, можна розглядати дві країни (наприклад, Англію і Португалію, як у відомому прикладі Рікардо), два товари (сукно і вино), враховуючи, що всі фактори виробництва можуть бути зведені до одного – праці, та припустити, що в обох країнах виробництво товарів здійснюється за фіксованими технічними коефіцієнтами, тобто витрати на виробництво одиниці кожного товару (виражені в термінах праці) є постійними [4, 5].

За теорією порівняльних переваг у міжнародній торгівлі, кожна країна експортує товар, в якому вона має вигоди у витратах, та імпортує товар, в якому вона має недоліки у витратах. Основний принцип цієї теорії полягає в тому, що якщо країна може виробляти обидва товари з меншими витратами, ніж інша країна, але в різному співвідношенні, то припускається, що вона має порівняльну перевагу у витратах [5].

Теорія Хекшера-Оліна, яка була домінуючою у дослідженнях міжнародної торгівлі у період з 1920 по 1980 роки, стверджує, що експорт

країни залежить від доступності у неї ресурсів. У випадку, якщо країна є капіталозабезпеченою, вона вироблятиме та експортуватиме капіталомісткі товари відносно дешевше, ніж інші країни. Також, якщо країна має значну кількість робочої сили, вона буде виробляти та експортувати трудомісткі товари відносно дешевше. Однак важливою передумовою для цієї теорії є припущення, що немає відмінностей у сукупних уподобаннях між країнами, і різна забезпеченість ресурсами є достатньою для виникнення різниці в виробничих можливостях обох країн [5, 6].

Існує шість припущень, які зазвичай приймаються для аналізу теорії торгівлі Хекшера-Оліна: 1) відсутність транспортних витрат або торговельних бар'єрів; 2) існування досконалої конкуренції як на ринку товарів, так і на ринку факторів виробництва; 3) однорідність всіх виробничих функцій на першому рівні (що означає постійну віддачу від масштабу); 4) різна інтенсивність факторів виробництва для обох товарів; 5) відмінності виробничих функцій між товарами; 6) ідентичні смаки в обох країнах [6].

Відомо, що економічну діяльність країни можна розділити на сектор, що виробляє продукцію для експортних ринків, та сектор, спрямований на внутрішнє споживання. Ствердження, що торгівля є двигуном економічного зростання, виникає із концепції експортної бази, яка передбачає, що збільшення обсягів експорту сприяє зовнішнім вигодам та продуктивності для регіональних економік. У своїй простій формі теорія експортної бази вважає, що зростання виробництва та зайнятості в регіоні залежить від екзогенного попиту на експорт, при умові ідеальної еластичності пропозиції факторів виробництва. Ріст виникає не лише через прямі продажі експортних товарів, але і через кейнсіанський мультиплікатор доходу: збільшення доходу, пов'язане із зростанням експорту, призводить до подальшого збільшення попиту на внутрішні товари, що, у свою чергу, призводить до подальшого росту регіонального доходу. Важливість експортної бази визначається її роллю у визначенні абсолютного та перерахованого на душу населення доходу в регіоні, а також в регулюванні обсягів вторинної та третинної галузей, які

розвиваються серед мешканців. Крім того, вона має значний вплив на характер допоміжних галузей, розподіл населення, урбанізаційну структуру, характер робочої сили, соціальні та політичні настрої в регіоні, а також його чутливість до змін в доходах та зайнятості [6, 7].

Сучасні економісти схильні вважати, що традиційні теорії торгівлі не дають повного пояснення структури світової торгівлі. Сьогодні дані щодо світової торгівлі виявляють кілька емпіричних закономірностей або стилізованих фактів, які, схоже, не узгоджуються з традиційними теоріями. Таким чином, економісти внесли зміни до теорії Хекшера-Оліна, послабивши багато з її припущень, та розробили нові теорії торгівлі. Ці нові теорії ґрунтуються на концепціях економії на масштабах виробництва, недосконалої конкуренції та технологічних відмінностей між країнами. Їх можна умовно розділити на три основні типи: неотехнологічні теорії торгівлі, моделі внутрішньогалузевої торгівлі та стратегічні моделі торговельної політики [4].

Неотехнологічні теорії торгівлі підкреслюють важливість технологічних інновацій та технологічного розриву між фірмами та країнами як основного джерела міжнародної торгівлі. Основні ранні роботи в цій галузі належать М. Кравісу, М. Познеру та Р. Вернону [4].

Відповідно до теорії М. Кравіса, виникнення міжнародної торгівлі пояснюється різницями в доступності певних товарів між різними країнами. Хоча у випадках, коли недоступність в країні пов'язана з відсутністю природних ресурсів, теорія порівняльних переваг є адекватною, аналіз Кравіса вказує на відмінності в доступності, які виникають внаслідок технологічних та продуктивних інновацій. Зокрема, технологічний прогрес сприяє виникненню порівняльних переваг в торгівлі шляхом зменшення витрат на виробництво або введення на ринок нових продуктів [8].

М. Познер вивчив вплив технологій на міжнародну торгівлю, розглядаючи технологічні зміни як постійний процес, що впливає на структуру торгівлі між країнами. Основна ідея моделі базується на тому, що країни, що здійснюють торгівлю, мають подібні ресурсні можливості та

ідентичні виробничі функції для встановлених продуктів. Однак різниця між цими країнами полягає в рівні технологій. Ця різниця в технологіях призводить до впровадження нових продуктів та виробничих процесів фірмою. Як результат, інноваційна фірма, яка випускає новий продукт, може мати тимчасову конкурентну перевагу в експорті своєї продукції в інші країни, яку можна охарактеризувати як «технологічний розрив». Таким чином, теорія технологічного розриву виявляється більш реалістичною, порівняно з традиційними теоріями, оскільки вона розглядає вплив технічних змін на структуру міжнародної торгівлі [4, 8].

Р. Вернон досліджує зміни в міжнародній торгівлі, розробивши гіпотезу «продуктового циклу». Він приділяє увагу також важливості прямих іноземних інвестицій фірм у міжнародній торгівлі. Р. Вернон стверджує, що розробники нових продуктів повинні залишатися близькими до своїх ринків, щоб скористатися зворотнім зв'язком з клієнтами під час модифікації продукту та надання послуг. Крім того, він вказує на те, що близькість до тих, чії потреби інновація задовольняє, сприяє виявленню самої інновації. Таким чином, як інновації, так і виробництво, як правило, концентруються в країнах, де нові потреби і бажання вперше проявляються. Вернон відкидає не лише фактори виробництва і порівняльні витрати як визначальні чинники для місця виробництва, але і передбачає, що нові продукти спочатку вироблятимуться та експортуватимуться з тієї країни, де на них буде найвищий попит. Лише коли продукт стане стандартизованим, його виробництво переміститься до місця з більш низькими витратами. Згідно із Верноном, продуктовий цикл може тривати від п'яти до двадцяти років [8].

Внутрішньогалузева торгівля описує обмін між однаковими країнами, які здійснюють експорт та імпорт аналогічних, але різноманітних продуктів. Моделі внутрішньогалузевої торгівлі, розроблені після 1970-х років, враховують внутрішню економію масштабів виробництва та диференціацію продукції на рівні фірм, коли пояснюють торгівлю між країнами з аналогічними економіками. У кінці 1970-х років декілька дослідників, таких

як П. Кругман, А. Діксіт і В. Норман, П. Ланкастер та інші, незалежно один від одного, математично оформили ідею того, що економія на масштабі та недосконала конкуренція можуть бути основою для торгівлі, навіть при відсутності порівняльних переваг [4].

Нова теорія торгівлі надала нам два типи моделей, які зазвичай поділяються на моделі «великих чисел» та моделі «малих чисел» [9].

Перша – це модель Пола Кругмана 1979 року відійшла від традиційних підходів, оскільки враховує важливу роль ефекту масштабу та монополістичної конкуренції в міжнародній торгівлі. У своєму модельному підході П. Кругман стверджує, що обмін можливий між двома країнами, які мають однакові смаки, технології, ресурси та рівень доходів, завдяки різноманітності продукції та ефектам масштабу виробництва. Отже, основними джерелами торгівлі між країнами із схожими економіками є внутрішня різноманітність продукції, що призводить до покращення добробуту споживачів, а також внутрішні ефекти масштабу у виробництві промислових товарів у монополістичних умовах конкуренції. Це, в свою чергу, призводить до зростання попиту, виробництва та реального доходу [4,8, 9].

Модель Брандера-Кругмана 1983 року, відома як «модель малих чисел», ґрунтується на концепції олігополістичної конкуренції. У цій моделі досліджується використання демпінгу в міжнародній торгівлі, що означає продаж продукції на зовнішньому ринку за ціною, значно нижчою, ніж на внутрішньому ринку. Ситуація, коли такий демпінг призводить до взаємної торгівлі тим самим товаром, отримала назву «взаємного демпінгу». Згідно з моделлю Брандера-Кругмана, відкриття торгівлі перетворює монопольну ситуацію на дуополістичну ринкову структуру, що є однією з форм олігополістичної конкуренції. Таким чином, їхня модель взаємного демпінгу розкриває внутрішньогалузеву торгівлю схожою продукцією в умовах олігополістичної конкуренції. Однак важливо відзначити, що ця модель не

надає повного пояснення чистого впливу такого виду торгівлі на економічний добробут країни [4, 9].

Моделі стратегічної торговельної політики вводять теоретичні підстави для проведення політичних заходів, таких як захист внутрішнього ринку та надання експортних субсидій з метою стимулювання експорту та підвищення національного добробуту. В більш широкому контексті, ці моделі є розширенням внутрішньогалузевих торговельних моделей, які розробляються в умовах часткової рівноваги та враховують олігополістичну конкуренцію [4].

У процесі еволюції теорій міжнародної торгівлі, Майкл Портер з Гарвардської школи бізнесу розробив нову модель для пояснення національних конкурентних переваг у 1990 році. Згідно з теорією Майкла Портера, конкурентоспроможність країни в певній галузі залежить від її здатності до інновацій та модернізації. Його теорія фокусувалася на поясненні причин, чому деякі країни виявляють більшу конкурентоспроможність у певних сферах. Для визначення цієї теорії, Портер виділив чотири детермінанти, які взаємодіють між собою. Ці чотири детермінанти включають: ресурси та можливості місцевого ринку, умови попиту на місцевому ринку, місцеві постачальники та взаємодоповнюючі галузі, і характеристики місцевих компаній [10].

Портер визнає цінність теорії факторних пропорцій, яка розглядає ресурси країни, такі як природні ресурси та робоча сила, як ключові фактори, що визначають, яку продукцію країна буде імпортувати або експортувати. Портер доповнює їх новим переліком передових факторів, таких як кваліфікована робоча сила, інвестиції в освіту, технології та інфраструктура. Він вважає, що ці передові фактори створюють стійку конкурентну перевагу для країни [10].

Портер вважав, що розвинений внутрішній ринок відіграє важливу роль у створенні постійних інновацій, що, в свою чергу, забезпечує стійку конкурентну перевагу. Компанії, внутрішні ринки яких є розвинутими та вимогливими, мають необхідність постійно впроваджувати інновації та

розробляти нові продукти і технології. Багато джерел вказують на те, що саме вибагливі американські споживачі змушують американські компанії-розробники програмного забезпечення постійно вдосконалювати та впроваджувати інновації, що створює стійку конкурентну перевагу в галузі програмних продуктів та послуг [10].

Для того щоб залишатися конкурентоспроможними, великі міжнародні компанії використовують перевагу наявності потужних та ефективних супутніх галузей, які надають необхідні ресурси для даної галузі. Деякі галузі об'єднуються в географічні кластери, що сприяє збільшенню ефективності та продуктивності [10].

Характеристики фірми на місцевому рівні включають стратегію компанії, структуру галузі та рівень конкуренції в даній галузі. Місцева стратегія має великий вплив на конкурентоспроможність компанії. Здоровий рівень конкуренції між місцевими компаніями є стимулом для інновацій та підвищення конкурентоспроможності [10].

Сучасні економісти вважають, що «вільна торгівля» та відкритість можуть призвести до покращання ситуації у країнах, що розвиваються, через підвищення продуктивності, збільшення конкуренції, залучення капіталу та економічне зростання. Однак наразі відсутні емпіричні докази, що підтверджують це припущення. Використовуючи показник відкритості торгівлі, аналітики визначають рівень доступу країн до міжнародної торгівлі через їхні імпорتنі та експортні операції [11].

Протягом великого періоду часу економічна наука розробила безліч теорій торгівлі, кожна з яких спробувала моделювати реальну динаміку міжнародних торговельних відносин. У багатьох галузях виробництва чи послуг країни не мають абсолютних переваг, і розподіл факторів виробництва між країнами не є рівномірним. Деякі країни володіють непропорційною перевагою в певних факторах. Внаслідок цього невизначено, чи існує одна домінуюча теорія, що охоплює всесвітню практику. Уряди та компанії використовують комбінацію цих теорій як для інтерпретації тенденцій, так і

для розробки стратегій. Як ці теорії розвивалися протягом останніх п'ятисот років, так і вони продовжують змінюватися та адаптуватися, оскільки на міжнародну торгівлю впливають нові фактори [10].

У сучасному світі країни активно займаються міжнародною торгівлею, яка пояснюється ключовими теоріями міжнародної торгівлі. Теорії міжнародної торгівлі можуть забезпечити вигоди при обміні товарами та послугами країн.

1.2. Поняття та етапи розвитку міжнародної торгівлі

Міжнародна торгівля визначається як сукупність комерційних операцій, які проводяться між приватними сторонами, що проживають у різних країнах. У таблиці 1.1 розглянемо погляди різних вчених на визначення терміну «міжнародна торгівля» [12].

Таблиця 1.1.

Визначення терміну «міжнародна торгівля»

№	Автори	Визначення терміну
1	Григорова-Беренда Л. І., Шуба М. В.	Міжнародна торгівля – це область міжнародних економічних відносин, яка включає у себе усі форми зовнішньої торгівлі між країнами світу, пов'язаних з обміном товарами та послугами.
2	Семюельсон П., Нордхаус В.	Міжнародна торгівля – це взаємний обмін товарами та послугами між країнами, що базується на відмінностях у виробництві та споживанні.
3	Козак Ю. Г, Логвінова Н. С., Барановська М. І.	Міжнародна торгівля – це обмін товарами та послугами між жителями різних країн, які можуть бути як фізичними, так і юридичними особами, компаніями, транснаціональними корпораціями, неприбутковими організаціями та іншими суб'єктами.
4	Павличенко І. І., Варяниченко О. В., Навроцька Н. А.	Міжнародна торгівля – це основна форма міжнародних економічних відносин, що полягає у взаємному обміні товарами та послугами між національними економіками, тобто між державами.

Джерело: складено автором за матеріалом [14, 16, 17, 18]

На відміну від внутрішньої торгівлі, де комерційні операції відбуваються в умовах відносно однорідного економічного, валютного та правового середовища, міжнародні комерційні операції відбуваються між приватними комерційними операторами, які знаходяться у різних правових системах та мають виражені економічні та соціальні розбіжності.

Зовнішню торгівлю розглядають як сукупність операцій із зовнішнього імпорту та експорту товарів і послуг, які відрізняються значною публічною присутністю, оскільки їх здійснює певна країна та регулює їх адміністративне економічне право чи інше подібне наднаціональне право [12].

Розглядаючи визначення вище, можна стверджувати, що зовнішня торгівля переважно зосереджена на взаємовідносинах між двома країнами, блоками або економічними регіонами, на відміну від міжнародної торгівлі, яка розглядається в загальному значенні, охоплюючи всі комерційні суб'єкти, що приймають участь у ній. Крім того, коли мова йде про зовнішню торгівлю, то говоримо про позицію конкретної країни у відносинах з іншими країнами [12].

Торгівля, будь то зовнішня чи міжнародна, неявно включає взаємовідносини надання та урахування різних елементів. Також враховуються потреби та запити однієї компанії чи країни і можливості, які може пропонувати інша компанія чи країна. Такими елементами є товари, послуги та капітал [19].

Товари – це фізичні об'єкти, які мають масу, об'єм, розмір та інші характеристики. У зовнішній і міжнародній торгівлі експорт визначає відправлення товарів від однієї компанії до іншої, розташованої в іншій країні. З іншого боку, імпорт передбачає ввезення товарів, які були виготовлені або походять від іншої компанії, що знаходиться в іншій країні [19].

Послуги – це передача нематеріальної діяльності або розвиток навичок від однієї компанії до другої, яка розташована в іншій країні. Оскільки послуги не мають матеріальної форми, експорт або імпорт послуг визначається рухом грошей. Якщо гроші надходять в країну за надані послуги, то це є експорт послуг, і, навпаки, якщо гроші покидають країну, то це імпорт послуг, таких

як туризм, транспорт, охорона здоров'я, авторські права, роялті, технічна допомога і т.д. [19].

Капітал представляє собою переміщення грошей та валюти між компаніями, що розташовані в різних країнах, і виникає в результаті операцій з експорту та імпорту товарів та послуг. Це не включає у себе ринок капіталу. Обмін капіталом може враховувати як короткострокові, так і довгострокові взаємні інвестиції, а також будь-який рух грошових коштів, такий як інвестиції на фондовій біржі, інвестиції в компанії, фінансові позики і т. д. [19].

Міжнародна торгівля та світовий ринок є тісно взаємопов'язаними поняттями, що формують глобальні економічні відносини між країнами.

Світовий ринок є системою стійких взаємозв'язків між державами, компаніями та іншими зовнішньоторговельними та фінансовими установами, що виникають внаслідок міжнародного поділу праці та розвитку капіталу [20].

Світовий ринок має певні характеристики, а саме:

1. Вища і складніша форма ринку (місцевий, національний, регіональний і світовий).

2. Простір, в якому відбуваються всі комерційні операції між суб'єктами, що проживають в різних країнах, які разом складають глобальну економічну систему.

3. Саме тут виражаються протиріччя та особливості виробничої діяльності системи.

4. Нерівноправна участь країн [20].

Світовий ринок дозволяє країнам отримувати доступ до різноманітних товарів та послуг, які можуть бути вигідними для їхніх економік. Торговельні операції відбуваються з метою задоволення внутрішнього попиту та надання споживачам можливості вибору серед товарів, що походять з різних частин світу.

Торговельна операція – це процес, пов'язаний з купівлею або продажем товарів чи послуг за межами власної країни. До основних торговельних операцій відносяться експорт товарів і послуг, імпорتنі операції з товарами та

послугами, реекспорт товарів та послуг, а також реімпорт товарів і послуг. Крім цього, існують інші міжнародні комерційні операції, такі як обмін науково-технічними знаннями, лізинг технологій, приміщень, транспортних засобів і товарів, ремонт морських і повітряних суден, продаж ноу-хау, інжинірингові послуги та міжнародний туризм [20].

Експорт зазвичай визначається як акт відправлення товару або послуги за межі національної території в результаті законного переміщення товарів або послуг з певної території на іншу митну територію. Також його можна описати як діяльність, пов'язану з продажем товарів і послуг за кордон, яка реалізується в той момент, коли товар покидає національну територію або послуга надається в іншій країні та може перейти у власність іноземного покупця, що сплачує узгоджену суму коштів [20].

Операції імпорту можна визначити як процес придбання за кордоном певних товарів або послуг, які ввозяться на національну територію або використовуються в різних міжнародних операціях. За ці товари або послуги покупець сплачує заздалегідь узгоджену грошову суму [20].

Торговельний баланс визначається як різниця між обсягом експорту та обсягом імпорту в країну. Він може бути позитивним, коли експорт перевищує імпорт (торговельний профіцит), і негативним, коли експорт не покриває загальний обсяг споживання імпортованих товарів (торговельний дефіцит). У випадку торговельного дефіциту резиденти однієї країни фактично використовують частину внутрішнього доходу, що був зароблений громадянами, що проживають в інших країнах [21].

Показник «торговельного балансу» має важливе значення для аналізу, оскільки його можна розраховувати на різних рівнях, таких як торговельні партнери, регіони та загалом, а також в розрізі товарних груп. Це дозволяє визначити, за якими товарними групами та з якими партнерами виникає невідповідна конкурентна ситуація [22].

У зусиллях стимулювання економічного зростання країни ведуть переговори щодо укладання міжнародних угод та розробляють стратегії

вільної торгівлі. Однак існують виклики, такі як тарифи та торговельні бар'єри, які можуть ускладнювати цей процес.

Тариф, або мито, представляє собою оподаткування товарів при їх перетині кордону митної зони, яка може охоплювати кордон окремої країни або групи країн, що домовилися про спільний податок на імпортовані товари. Тарифи часто розподіляються на захисні, які призначені для захисту внутрішнього виробництва від іноземної конкуренції шляхом підвищення цін на імпортовані товари, та ті, що приносять дохід. Транзитне мито, або транзитний податок – це оподаткування товарів, які проходять через митну територію на шляху до іншої країни. Аналогічно, експортне мито, або податок на експорт, – це оподаткування товарів, які вивозяться за межі митної території [23].

Інші регуляторні норми та практики уряду також можуть виступати як перешкоди для міжнародної торгівлі. Квоти або обмеження в обсязі можуть забороняти імпорт конкретних товарів або обмежувати їх кількість. Зазвичай такі квоти адмініструються через вимогу надавати ліцензії на імпорт визначених товарів. Квоти, подібно до тарифів, призводять до підвищення цін, але, оскільки вони встановлюються у фізичних об'ємах, їх вплив на імпорт є прямим, з обов'язковим визначенням абсолютної межі в обсязі. Ще однією бар'єрною перешкодою є добровільне обмеження експорту, яке, як відомо, має менш кардинальний вплив на політичні відносини між країнами [23].

Торговельні бар'єри також охоплюють дії державних торговельних організацій та методику державних закупівель, яка може використовуватися на умовах підприємств, які мають переваги. Процедури класифікації на митниці та оцінки, санітарні стандарти та вимоги до маркування також можуть викликати обмеження у сфері торгівлі [23].

Міжнародна торгівля сягає своїм корінням давніх часів, коли цивілізації залучалися до обміну товарами та ресурсами, які були недоступні на місцевому рівні.

Один із найвизначніших торговельних маршрутів в історії, відомий як Шовковий шлях, з'явився під час династії Хань у Китаї (206 р. до н.е. - 220 р.

н.е.). Розтягнувшись на понад 6000 миль, ця мережа сприяла торгівлі між Азією, Європою та Африкою, сприяючи обміну цінними товарами, такими як шовк, спеції, дорогоцінні метали та культурні ідеї. Важливу роль у розвитку та утвердженні цього торгового маршруту відіграла така постать, як Чжан Цянь, китайський дипломат і дослідник [24].

Всього виділяють 5 етапів еволюції міжнародної торгівлі.

I етап (1500 - 1850 рр.). Початок розцвіту світової торгівлі настав із відкриттям Америки та наростанням комерційного обміну між економічними державами того часу та їхніми колоніями. Разом із розширенням міжнародної торгівлі з'явилися офіційні економічні моделі, які регулювали комерційний обмін того часу, такі як меркантилізм і лібералізм, що стали фундаментом для протекціоністських і вільних торговельних систем, на яких ґрунтуються сучасні торговельні відносини [25].

Меркантилізм характеризувався активним державним «протекціонізмом» в економіках країн, акцентом на накопиченні золота і срібла для зміцнення влади, усвідомлення національної економіки через стимулювання експорту та обмеження імпорту для забезпечення сприятливого торговельного балансу. Також характерне було постійне прагнення економічних держав до розширення своїх кордонів через завоювання і колонізацію [25].

Протекціонізм – це форма втручання держави в економіку через прийняття заходів та укладання угод, спрямованих на захист інтересів певних виробничих галузей шляхом встановлення бар'єрів для імпорту. Якщо у стародавні часи ці бар'єри використовувалися для збагачення держави, то в сучасному світі вони переважно використовуються для захисту національної промисловості та зменшення дисбалансів у платіжному балансі [25].

II етап (1850-1914 рр.). Промислова революція, яка відбулася у 18-19 ст., викликала кардинальні зміни в міжнародній торгівлі. Завдяки технологічним досягненням, таким як паровий двигун, механізація та удосконалення транспортної інфраструктури, зросло масове виробництво і глобальна торгівля. Введення телеграфії покращило комунікацію та координацію на

великій відстані, що сприяло ще швидшому розвитку торгівлі та комерції. Ці зміни призвели до виникнення в кінці 18 століття більш економічно обґрунтованих та менш комерційних теорій, які визначали прийняття менш протекціоністських заходів, наприклад, теорії вільної торгівлі. Протягом другої половини 19 ст. і на початку 20 ст. багато основних економік Європи впровадили систему вільної торгівлі [24, 25].

Близько 1913 р. країни Заходу почали широко рухатися в напрямку економічної свободи, припинивши кількісні обмеження та зменшивши митні збори в усіх країнах. Всі валюти стали вільно конвертованими в золото, що стало міжнародною грошовою валютою обміну. Заснувати бізнес будь-де та знайти роботу стало легко, і можна сказати, що торгівля між країнами в цей період дійсно відбувалася вільно [26].

III етап (1914-1945 рр.). Перша світова війна стимулювала всю систему світової торгівлі, і країни встановили воєнний контроль, будуючи навколо себе бар'єри. Після війни цілих п'ять років було витрачено на ліквідацію заходів воєнного часу та відновлення торгівлі до звичайного стану. Але економічна рецесія 1920 року знову перекреслила баланс світової торгівлі, і багато країн стали свідками зміни свого становища через коливання курсів валют та їх девальвацію, що призвело до економічного тиску на уряди різних країн і змусило їх вживати захисні заходи, включаючи підвищення митних зборів і тарифів [25, 26].

Потреба у зменшенні економічного тиску та сприянні міжнародній торгівлі між країнами призвела до проведення у травні 1927 року Всесвітньої економічної конференції, що була організована Лігою Націй. У конференції взяли участь ключові індустріальні країни, і це призвело до формування Багатосторонньої торговельної угоди [26].

Але у 1930-х роках відбулася нова економічна депресія, яка сильно підірвала економіки всіх країн. Це спричинило введення високих імпорتنих мит для підтримки сприятливого платіжного балансу, а також імпорتنих квот

та кількісних обмежень, включаючи заборону на імпорт та систему ліцензування [24, 26].

З часом країни визнали, що старі стратегії вже не ефективні, і щоб забезпечити успішну міжнародну торгівлю, вони повинні постійно переглядати свою торговельну політику. Це призвело до узгодження всіма країнами використання міжнародних організацій і торговельних угод у питаннях міжнародної торгівлі [25, 26].

Таким чином, ліберально-капіталістична система, що домінувала протягом першої чверті століття, була замінена економічним протекціонізмом з сильним державним впливом і соціалістичними тенденціями [25].

IV етап (1945 - перша половина 70-х рр.). Після завершення Другої світової війни були прикладені зусилля для підтримки міжнародного торговельного співробітництва. Створена в 1947 році Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ) призначалася для зменшення торговельних бар'єрів і сприяння економічному зростанню. У 1995 році ГАТТ перетворилася на Світову організацію торгівлі (СОТ), яка відповідає за контроль за торговельними угодами та вирішенням суперечок між країнами-членами. СОТ відіграла ключову роль у формуванні міжнародної торговельної системи, ґрунтованої на правилах [24].

V етап (кінець 70-х рр. і до теперішній час). Протягом останніх десятиліть міжнародна торгівля пережила суттєві структурні трансформації, обумовлені технологічною революцією, збільшенням важливості сектору послуг у економіці та посиленнями зв'язками між цим явищем, технологіями та інвестиціями. Окрім цього, відзначається зростаючий інтерес країн, що розвиваються, до участі в міжнародній торгівлі та відновлення угод, які інтегрують національні економіки у наднаціональні інтегровані або глобалізовані економіки, з метою формування великих економічних блоків для досягнення більших і кращих конкурентних переваг [25].

Глобалізація – це збільшення взаємозалежності світових економік, культур і населення, що виникає внаслідок міжнародної торгівлі товарами і

послугами, передачі технологій, а також потоків інвестицій, людей та інформації [27].

Глобалізація викликала суттєві зміни в економічному житті, що призвело до покращення ефективності капіталу, людей, продуктів і технічних систем. В результаті цього збільшилося виробництво, розширилася циркуляція знань і поширилася ринкова економіка. В глобальній економіці жодна країна вже не може існувати самостійно, і всі вони взаємодіють на різних рівнях, продаючи свою продукцію для задоволення внутрішніх потреб. Згідно традиційної економічної теорії, країни зазвичай спеціалізуються в тих секторах, де вони найбільш компетентні, і міжнародна торгівля процвітає завдяки розширенню глобалізації, особливо після 1980-х років [28].

Розвиток Інтернету та електронної комерції вніс революційні зміни у здійсненні бізнесу в транснаціональних операціях. Підприємства, такі як Alibaba Group, внесли вагомий внесок у глобальну торгівлю за допомогою онлайн-платформ, які об'єднують покупців і продавців з різних частин світу. Глобальні ланцюги постачань стали взаємопов'язаними, що сприяє ефективному виробництву, розподілу та споживанню товарів [24].

Питання міжнародної торгівлі та економічного зростання стали особливо актуальними внаслідок впровадження політики лібералізації торгівлі в країнах, що розвиваються, у всьому світі. Глобалізація має значний вплив на міжнародну торгівлю та її взаємодію з економічним зростанням. З точки зору впливу міжнародної торгівлі на економічний розвиток, економісти та політики як розвинених, так і країн, що розвиваються, часто поділяються на дві відокремлені групи [29].

Одна група економістів стверджує, що міжнародна торгівля призвела до небажаних змін в економічних та фінансових умовах країн, що розвиваються. За їхнім переконанням, перевагами від торгівлі переважно користуються розвинені країни світу. Лібералізація торговельної політики, зниження тарифів та глобалізація мають негативний вплив на промисловість менш розвинених країн та країн, що розвиваються. Внаслідок лібералізації більшість

нових галузей промисловості в цих країнах припинили свою діяльність. Багатьом іншим галузям, які раніше користувалися захистом уряду, дуже важко конкурувати зі своїми світовими партнерами [29].

Інша група економістів, яка підтримує глобалізацію та міжнародну торгівлю, висловлює більш позитивний погляд на їх вплив на економічне зростання країн, що розвиваються. За їхньою думкою, країни, що розвиваються, які приймають політику лібералізації торгівлі, відчули всі позитивні наслідки глобалізації та міжнародної торгівлі [29].

Міжнародна торгівля стає джерелом вигід для участі країн, при умові, що цей процес здійснюється ефективно. Вона розкриває перед підприємцями країн, що розвиваються, можливості глобального ринку та забезпечує доступ до передових технологій для місцевого бізнесу. Такий підхід збільшує конкуренцію на внутрішньому та глобальному рівнях, змушуючи вітчизняних підприємців прагнути до більшої ефективності та раціонального використання ресурсів для успішного конкурування з глобальними партнерами. Політика відкритої торгівлі надає широкі можливості для країн, що беруть участь у міжнародних економічних відносинах [29].

Розвиток міжнародної торгівлі взаємопов'язаний з важливими чинниками, які впливають на забезпечення економічного зростання та процвітання будь-якої країни. Гнучка торговельна політика, сприятливий макроекономічний контекст та політична стабільність, також відіграють важливу роль і повинні доповнювати переваги, отримані від міжнародної торгівлі.

Висновки до першого розділу

1. Проаналізовано теорії міжнародної торгівлі і визначено, що розуміння їхніх принципів допомагає прогнозувати та раціонально взаємодіяти у глобальному економічному середовищі. В історії розвитку міжнародної торгівлі виокремлюють меркантилізм, класичні концепції, нові та сучасні

теорії торгівлі. Поетапний розвиток теорій міжнародної торгівлі відкриває нові перспективи для розуміння глобальної економіки та її впливу на розвиток країн. Авторами теорій міжнародної торгівлі було обґрунтовано передумови та необхідність участі країн у міжнародній торгівлі.

2. Міжнародна торгівля, що визначається обміном між країнами, включає експорт, імпорт та інші форми торговельних операцій. Ця взаємодія створює важливі економічні та соціокультурні зв'язки, формуючи глобальну економіку. Зосереджуючись на імпорті та експорті товарів та послуг, країни намагаються забезпечити свій розвиток і конкурентоспроможність на світовому ринку. Світовий ринок, що базується на інтернаціоналізації капіталу, розширює вибір для споживачів та сприяє росту внутрішнього попиту. Однак тарифи, квоти та інші торговельні бар'єри залишаються викликами для вільної торгівлі.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ США У СВІТОВІЙ ТОРГІВЛІ

2.1. Аналіз факторів сприяння економічному розвитку США у світовій торгівлі

Загальноприйнята економічна теорія стверджує, що вільна торгівля переважно приносить користь національній економіці, але може призвести до нерівномірного розподілу вигод і витрат всередині країни. Більшість економістів згодні, що лібералізація торгівлі має позитивний вплив на економіку США в цілому, хоча цей процес може вимагати витрат на адаптацію для окремих секторів та регіонів. Протягом останніх десятиліть обсяги торгівлі США зросли, а економіка країни стала більш інтегрованою у світову економічну систему. Тому детальний аналіз факторів, які найбільше впливають на розвиток США в міжнародній торгівлі, набуває особливого значення [30].

Багато різних чинників можуть впливати на зростання міжнародної торгівлі, включаючи політичні, економічні та практичні аспекти. Валютні курси, рівень конкурентоспроможності, глобалізація, мита та торгові бар'єри, витрати на транспортування, мовні та культурні особливості, а також різноманітні торгові угоди мають велике значення для підприємств у прийнятті рішень стосовно міжнародної торгівлі [31].

У сучасних умовах, коли ринки стають все більш взаємозалежними і конкуренція зростає, підприємствам стає складніше зберігати свої поточні позиції на ринку. Конкурентоспроможність має велике значення, оскільки вона сприяє збільшенню обсягів торгівлі та іноземних інвестицій, а також допомагає зберегти економічну незалежність. Індекс глобальної конкурентоспроможності оцінює рівень економічної ефективності, діяльність

уряду, ефективність бізнесу та розвиток інфраструктури [31]. На рисунку 2.1. наведено перелік 10 країн, що мають найвищі показники у рейтингу світової конкурентоспроможності.

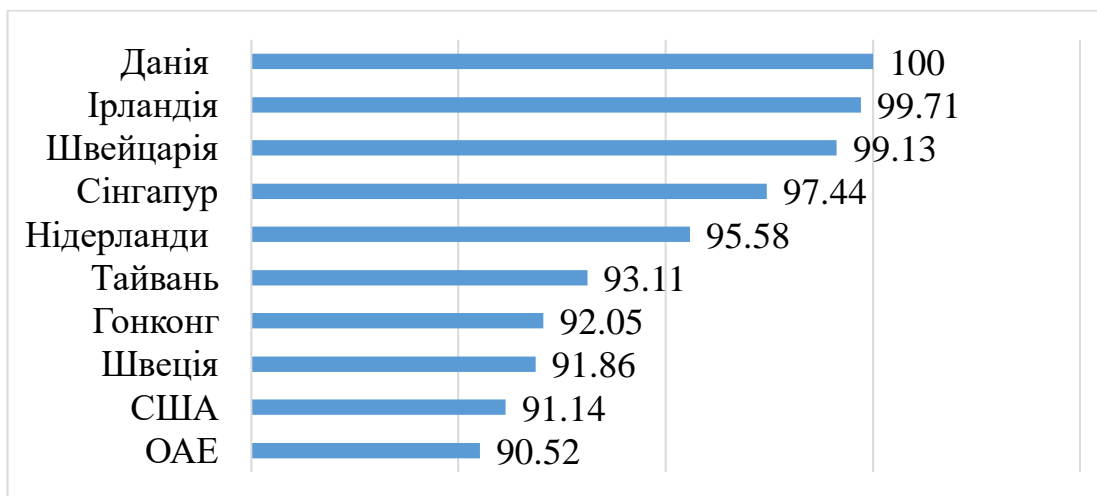

Рис. 2.1. Топ-10 країн у рейтингу світової конкурентоспроможності у 2023 р.

Джерело: складено автором за матеріалом [32]

США посідають 9 місце в загальному рейтингу світової конкурентоспроможності. Даний результат в основному пов'язаний з високими показниками економічної ефективності, за якими країна посідає 2 місце. В інших факторах конкурентоспроможності США посідають 14 місце за ефективністю бізнесу та 6 місце – за інфраструктурою. Незважаючи на незначне покращення, вони залишаються відносно низько за даними ефективності уряду – 25 місце [32].

На рисунку 2.2. більш детально розглянемо показники субіндексів конкурентоспроможності США.

На рівні субіндексів США продовжують демонструвати високі показники у внутрішній економіці (5 місце), міжнародних інвестиціях (1 місце), фінансах (1 місце) та науковій інфраструктурі (1 місце). Тим не менш, є деякі підфактори, в яких країна опускається з уже відносно низьких позицій, наприклад, у ставленні та цінностях (30 місце з 26-го) та соціальних рамках (41 місце з 40-го). США прогресують у таких сферах, як зростання експорту комерційних послуг, умови торгівлі, зростання робочої сили та стабільність

обмінного курсу, що має неабияких вплив на загальний показник конкурентоспроможності [32].

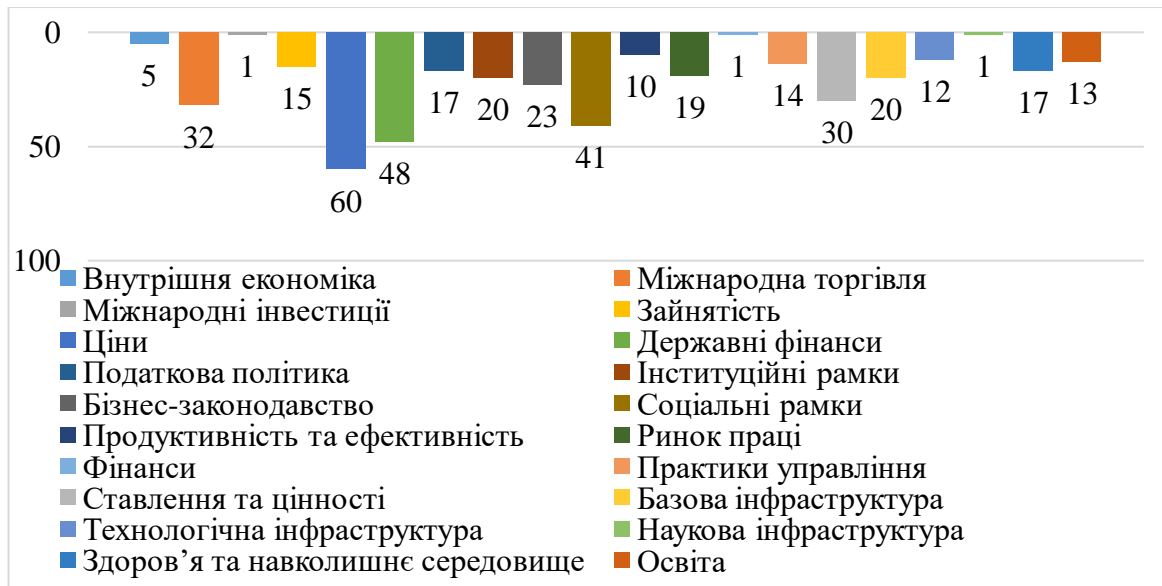

Рис. 2.2. Субіндекси світової конкурентоспроможності США у 2023 р.

Джерело: складено автором за матеріалом [32]

Економіка США вважається однією з найбільш динамічних у світі, але країна стикається з політичними викликами, які загрожують її довгостроковій економічній конкурентоспроможності. Після приходу до влади президента Джоозефа Байдена у 2021 році була проведена політика, спрямована на розширення ролі та компетенції федерального уряду, яка призвела до розмиття меж владних повноважень, збільшення державних витрат та зростання регуляторного тиску на бізнес-середовище. Необмежений зріст бюджетного дефіциту та державного боргу, а також загроза інфляції можуть мати негативний вплив на конкурентоспроможність США та призвести до зниження економічної свободи [33].

На рисунку 2.3. представлено динаміку зміни позиції США у загальному рейтингу економічної свободи за даними 2018-2022 років.

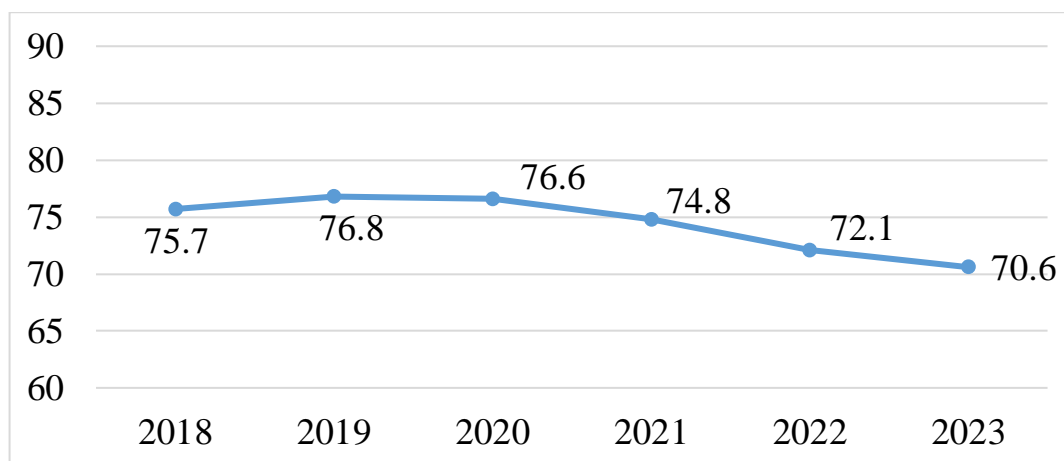

Рис. 2.3. Позиція США у рейтингу економічної свободи у 2018-2023 рр.

Джерело: складено автором за матеріалом [33]

Індекс економічної свободи Сполучених Штатів становить 70,6 бала, що робить їхню економіку 25 найвільнішою в Індексі 2023 року. Це на 1,5 бала нижче, ніж минулого року. США посідають 3 місце з 32 країн в американському регіоні, а їхній загальний показник залишається вищим за середні світові та регіональні показники. Економіка США стикається з величезними викликами. Відновлення американської економіки до статусу «вільної» вимагатиме значних змін, спрямованих на зменшення розміру та сфери діяльності уряду [33].

На рисунку 2.4. наведено показники субіндексів економічної свободи США. У Сполучених Штатах добре дотримуються принципу верховенства права в цілому. Показники захисту прав власності (94,7 бала), ефективності судочинства (76,1 бала) та доброчесності уряду (73,4 бала) вищі за середньосвітові. Крім того, у США спостерігається високий рівень свободи в галузі бізнесу (83,8 бала), проте рівень регулювання може значно відрізнятись від одного штату до іншого. Щодо свободи праці, яка оцінюється на рівні 76,3 бала, вона, в основному, є високою, але може різнитись залежно від конкретної локалізації. Продовжує існувати інтервенціоністська політика великого уряду, яка перешкоджає припливу інвестицій, хоча оцінка інвестиційної свободи висока (85 балів). У той же час, фінансовий сектор залишається стійким [33].

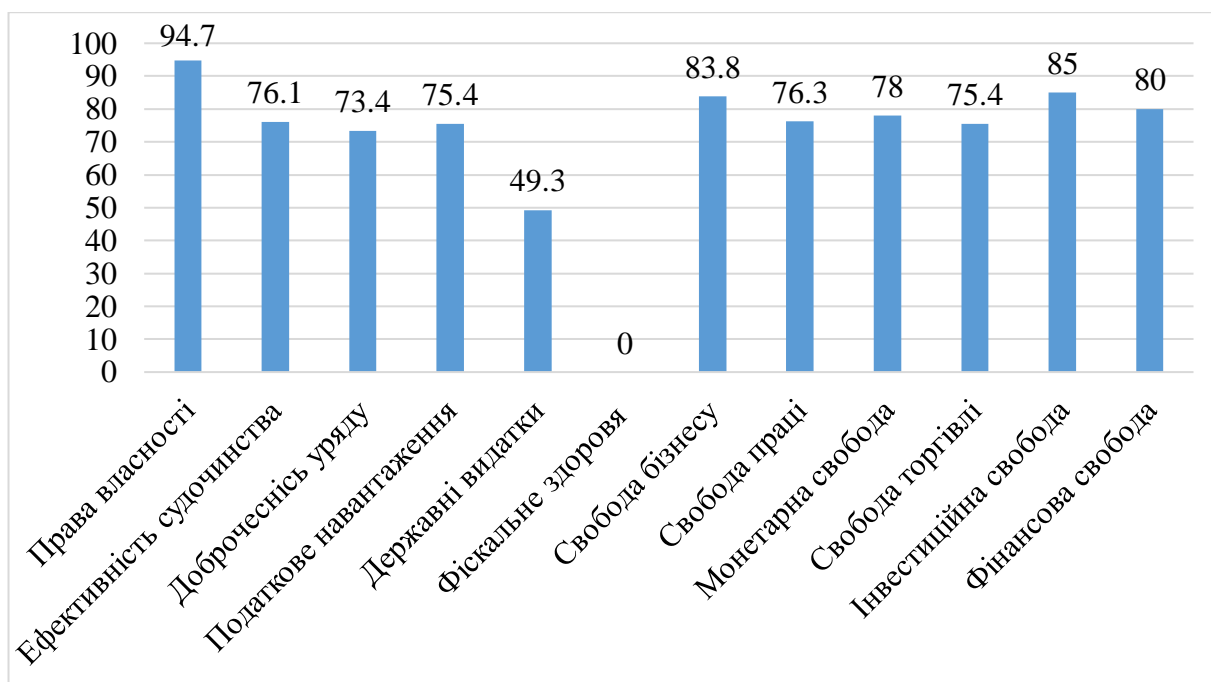

Рис. 2.4. Субіндекси економічної свободи США у 2023 р.

Джерело: складено автором за матеріалом [33]

США відомі своїм привабливим бізнес-середовищем і є магнітом для прямих іноземних інвестицій. Простота ведення бізнесу в країні є одним з головних чинників, що привертає іноземних інвесторів з усього світу [34].

У таблиці 2.1 розглянемо ключові показники індексу легкості ведення бізнесу США (Doing Business) та місце держави у світовому рейтингу.

Таблиця 2.1.

Ключові показники індексу легкості ведення бізнесу США у 2020 р.

Показник	Індекс	Місце
Відкриття бізнесу	91,6	55
Отримання дозволів на будівництво	80	24
Отримання електропостачання	82,3	64
Реєстрація власності	76,9	39
Отримання кредитів	95	4
Захист прав інвесторів	36	71,6
Сплата податків	86,8	25
Міжнародна торгівля	92	39
Забезпечення виконання контрактів	73,4	17
Вирішення питань неплатоспроможності	90,5	2
Загалом	84	6

Джерело: складено автором за матеріалом [35]

У загальному рейтингу США посідають 6 місце в усьому світі з загальним показником у 84 бали. Держава відзначилася високими показниками у сфері отримання кредитів та вирішення питань неплатоспроможності, за якими посіла 4 та 2 місця відповідно. Щодо сплати податків, країна посідає 25 місце у світі, здобувши в цьому напрямку високий бал – 86,8. На це позитивно вплинуло те, що США перейшли від високих ставок федерального податку на прибуток підприємств в ОЕСР до значно менших ставок корпоративного податку. А щодо забезпечення виконання контрактів, що є ключовим аспектом будь-якого бізнесу, Сполучені Штати посідають 17 місце у світі [34, 35].

За показниками відкриття бізнесу США отримали 91,6 бала, що визнається як досить високий результат, хоча держава і опинилася на 55 місці. В середньому для відкриття бізнесу в країні потрібно пройти 6 процедур протягом 4 днів. Щодо отримання дозволів на будівництво, США посідають 24 місце. Цей процес вимагає 16 процедур і 81 день, що є досить низьким показником [34, 35].

Політика США щодо бізнесу залишається однією з найбільш сприятливих у світі. Законодавці систематично прагнуть забезпечити баланс між ефективним регулюванням та підтримкою інтересів бізнесу шляхом ухвалення законів, які регулюють промисловість та захищають права споживачів, вони створюють середовище, сприятливе для розвитку вільного підприємництва. Крім того, Сполучені Штати продовжують підтримувати конкурентоспроможність ринку, забезпечуючи рівні можливості для всіх учасників та сприяючи конкуренції [34].

У світі, де домінує економіка знань, особливо важливо, щоб підприємства держави могли безперервно впроваджувати інновації в середовищі, яке не лише надає їм доступ до відкритого ринку, а й захищає їхню інтелектуальну власність та забезпечує необхідні для цього інструменти [34].

На рисунку 2.5 представлено інформацію щодо місця США у рейтингу глобального інноваційного індексу протягом 2013-2023 років.

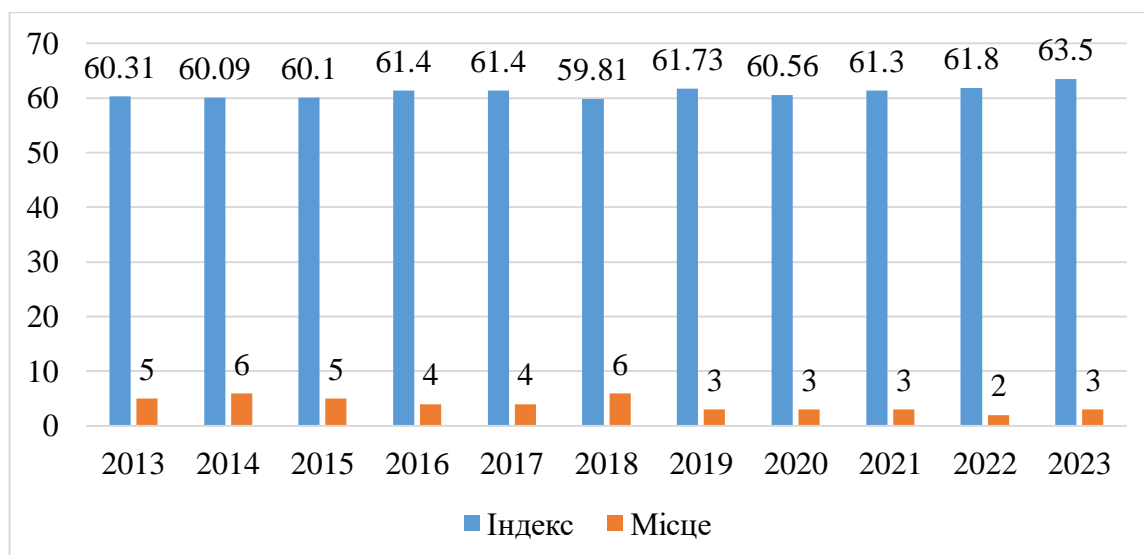

Рис. 2.5. Динаміка глобального інноваційного індексу США у 2013-2023 рр.

Джерело: складено автором за матеріалом [36-46]

У 2023 році Сполучені Штати Америки посіли третє місце в глобальному інноваційному індексі, опустившись на одну позицію в порівнянні з 2022 роком. Ситуація була аналогічною з 2019 по 2021 рік, тому результат 2023 року залишився приблизно на тому ж самому рівні. Глобальний інноваційний індекс Сполучених Штатів Америки був на рівні 63,53 бала у 2023 році, порівняно з 61,8 бала попереднього року, що становить зміну на 2,79%. Позитивні структурні зміни стають очевидними, порівнюючи ситуацію з 2013 роком, коли США займали п'яте місце [46, 47].

Нижче у таблиці 2.2. проаналізуємо показники глобального інноваційного індексу США у 2023 році.

Таблиця 2.2.

Показники глобального інноваційного індексу США у 2023 р.

Показник	Індекс	Місце
Інституції	77,4	16
Людський капітал і дослідження	56,5	12
Інфраструктура	56,7	25
Рівень розвитку ринку	82,9	1
Рівень розвитку бізнесу	69,9	2
Знання та результати наукового пошуку	63,7	2
Креативність	53	12
Загалом	63,5	3

Джерело: складено автором за матеріалом [46]

США посіли 1 місце за рівнем розвиненості ринку та 2 місце за двома показниками – рівнем розвиненості бізнесу та знаннями і результатами наукового пошуку. Сприятлива економічна атмосфера та великий внутрішній ринок роблять США привабливим місцем для розвитку новаторських ідей та їхньої комерціалізації. Також важливим фактором є ефективність інституційної системи, за якою США посідає 16 місце. Проте держава знаходиться на 25 місці серед усіх інноваційних економік за критерієм інфраструктури.

Більш детальний аналіз профілю для Сполучених Штатів показує, що країна є лідером за показниками інноваційної діяльності у взаємозв'язку з рівнем доходу, що вимірюється ВВП на душу населення. Критерії, що сприяють підвищенню загального рейтингу Сполучених Штатів, включають кількість цитованих документів, витрати на програмне забезпечення у відсотках від ВВП, а також інтенсивність використання нематеріальних активів серед 15 найбільших компаній з нематеріальними активами країни. На зниження рейтингу вплинули низький рівень впровадження міжнародних стандартів якості та екологічного менеджменту, а також низький відсоток аспірантів, які навчаються на природничих та інженерних програмах [46].

Сукупна оцінка компаній-єдинорогів, новий фактор, включений до рейтингу глобального інноваційного індексу у 2023 році, стала ще одним показником, що позитивно вплинув на рейтинг Сполучених Штатів. США посіли перше місце за цим показником завдяки високій оцінці комерційного космічного розробника SpaceX, платіжного процесора Stripe та розробника програмного забезпечення Epic Games [47].

Економічний розвиток є дуже впливовим фактором у міжнародній торгівлі та фінансах. Розмір ВВП, національний дохід та інші економічні показники є важливими для економічного розвитку. Країна з великим розміром ВВП може приймати різні рішення, які можуть мати вплив на міжнародну торгівлю [48].

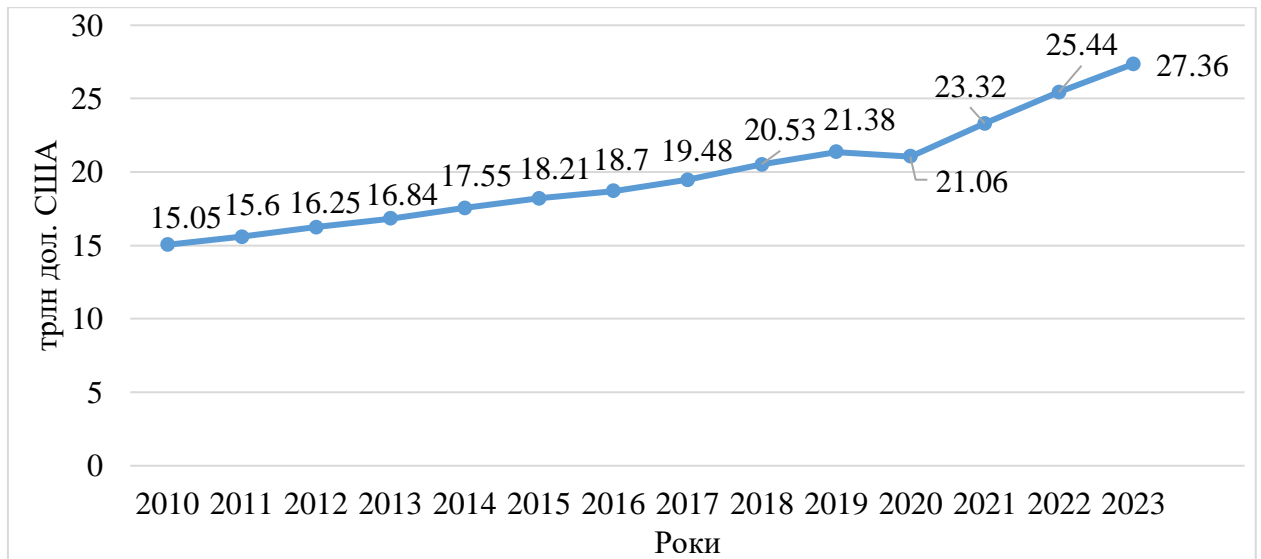

Рис. 2.6. Динаміка ВВП США у 2010-2023 рр., трлн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [49]

Протягом досліджуваного періоду економіка Сполучених Штатів пережила різноманітні фази змін, які відобразилися на динаміці їхнього ВВП. На рисунку 2.6. ми можемо побачити, що у перші роки десятиліття економіка відновлювалася після світової фінансової кризи 2008 року. В цей період ВВП зростав, хоча темпи зростання були помірними через рецесійні наслідки. Станом на 2013 рік ВВП США зріс на 1,5 трлн дол. США, порівнюючи з 2010 роком [49].

У другій половині десятиліття економіка США виявила стабільний розвиток. ВВП зростав на середньому рівні, і цей період характеризувався помірною економічною активністю та стійким зростанням споживчих витрат. До 2019 року показник валового внутрішнього продукту США зріс до 21,38 трлн дол. США, що робить економіку США однією з найбільших у світі. Однак у 2020 році ситуація змінилася: пандемія COVID-19 призвела до різкого спаду економічної активності. У 2020 році ВВП стрімко зменшився через обмежувальні заходи, введені для боротьби з поширенням вірусу. У вартісних обсягах зміни не були настільки кардинальними. Проте, якщо ми розглянемо рисунок 2.7., можемо помітити, що динаміка зміни ВВП у 2020 році була від'ємна і становила -2,8%.

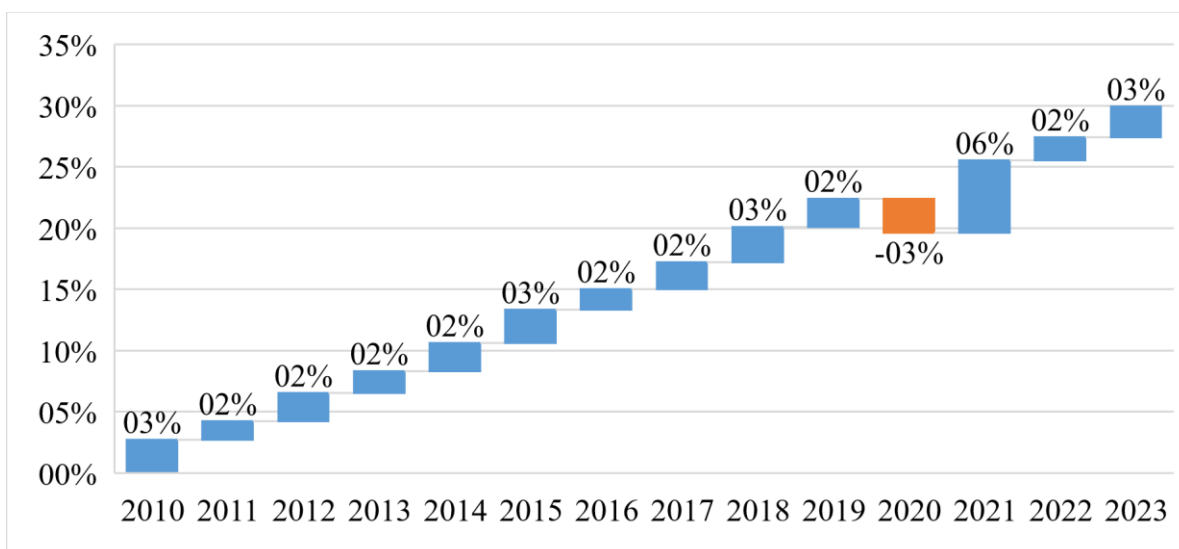

Рис. 2.7. Динаміка зміни ВВП США у 2010-2023 рр.

Джерело: складено автором за матеріалом [50]

На початку 2021 року економіка почала відновлюватися, оскільки вакцинація проти COVID-19 стала більш широкою, а обмежувальні заходи почали послаблюватися. ВВП відновлювався, хоча темпи росту були меншими, ніж перед пандемією, через невизначеність і нестабільність на ринках праці та фінансів. Валовий внутрішній продукт США зріс на 1,9% у 2022 році та ще на 2,5% у 2023 році. У 2023 році ВВП сягнув 27,36 трлн дол. США. Зростання реального ВВП відбулося насамперед завдяки збільшенню споживчих витрат, нежитлових інвестицій в основний капітал, державних витрат та експорту [51].

Не менш важливим для економічного зростання та розвитку торгівлі є показник людського розвитку. Кращі результати людського розвитку у вигляді покращених можливостей завдяки більш здоровій, освіченій та кваліфікованій робочій силі, з сильним акцентом на створенні знань, сприяють вищому економічному зростанню та кращим торговельним результатам. Країни, які інвестують у розвиток людського потенціалу, можуть займатися виробництвом і торгівлею, які підвищують продуктивність, що може призвести до замкненого циклу кращого людського розвитку і торгівлі [52].

На рисунку 2.8. представлено динаміку індексу людського розвитку США протягом 2010-2021 років.

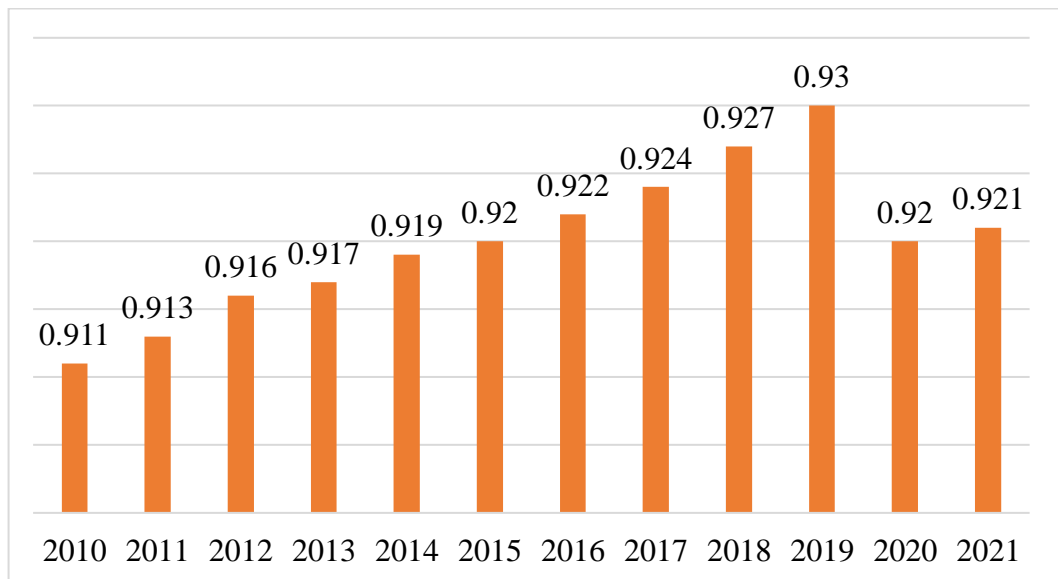

Рис.2.8. Динаміка індексу людського розвитку США у 2010-2021 рр.

Джерело: складено автором за матеріалом [53]

Індекс людського розвитку США за досліджуваний період показував стабільну або помірно зростаючу тенденцію. Сприятливі економічні та соціальні умови в країні, а також розвиток освіти та охорони здоров'я, сприяли покращенню показника. З 2010 по 2019 рік значення ІЛР США змінилося з 0,911 до 0,93, тобто на 2%. Однак у 2020 році цей показник різко знизився до 0,92 у зв'язку з пандемією. Пандемія спричинила економічну рецесію та велике збільшення безробіття в США. Крім того, розповсюдження COVID-19 призвело до значного погіршення ситуації з громадським здоров'ям в США та до закриття шкіл та університетів у багатьох частинах країни [53].

Однак показник людського розвитку США має тенденцію до зростання навіть після кризових ситуацій. Значення ІЛР у 2021 році становить 0,921, що відносить країну до категорії «Дуже високий рівень людського розвитку» і ставить її на 21 місце з 191 країни та територій.

Окрім проаналізованих вище факторів, розвинені логістичні системи також вважаються тригерами для іноземних інвестицій та міжнародної

торгівлі. Загалом, логістика є необхідністю для міжнародної торгівлі, оскільки вона забезпечує торговельний обмін через транспортування між країнами. Саме логістика уможливорює глобальну торгівлю завдяки розвитку транспортних та інформаційних технологій. Здійснення логістики на низькому рівні може ізолювати країну від світових ринків. Отже, впровадження логістичних систем, які працюють ефективно, має великий вплив на всі країни, які торгують разом [54].

На рисунку 2.9. розглянемо ключові показники ефективності логістичної системи США.

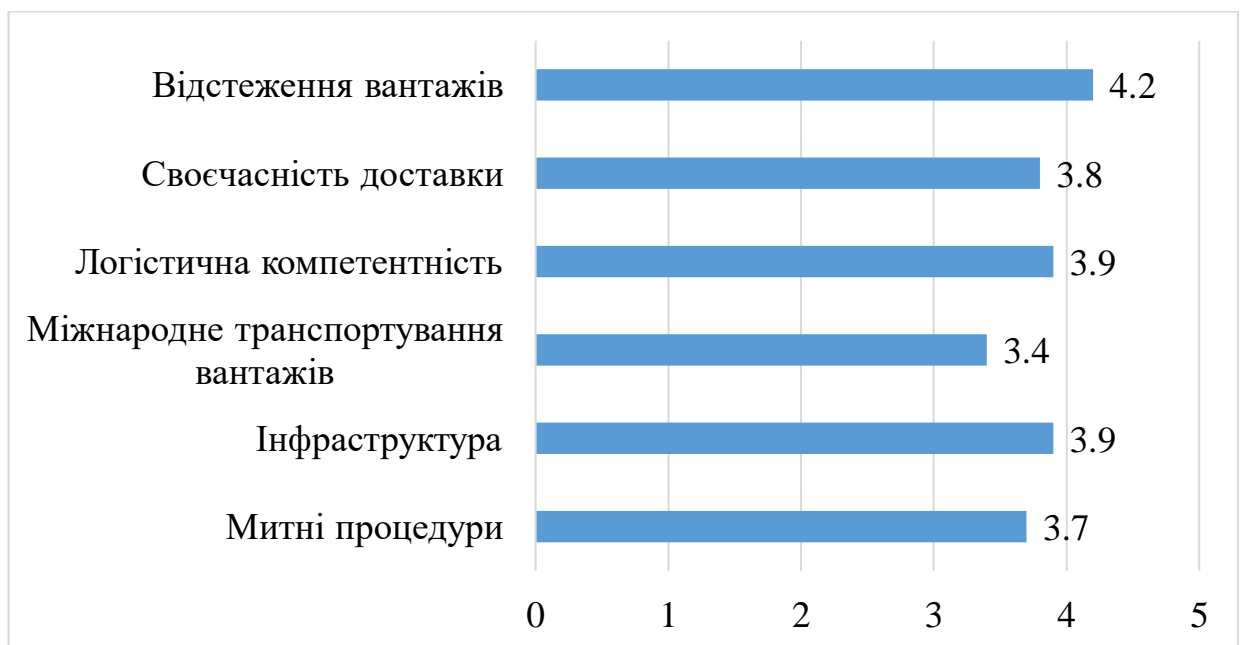

Рис.2.9. Показники ефективності логістики США у 2023 р.

Джерело: складено автором за матеріалом [55]

Загальний індекс ефективності логістики США у 2023 році становить 3,8 балів, що ставить країну на 18 місце у світовому рейтингу. Оцінка 3,8 свідчить про те, що логістична система США є досить продуктивною, але може бути покращена в ряді аспектів. А саме в сфері міжнародного транспортування вантажів та митних процедур, за якими країна отримала 3,4 бала та 3,7 бала відповідно. Найкращим є показник відстеження вантажів, який становить 4,2 бала та свідчить про високий рівень технологічного забезпечення та контролю

за рухом вантажів в США. За цим показником країна є однією з найкращих, поступаючись лише Сінгапуру та Данії [55].

Різноманітні чинники впливають на міжнародну торгівлю США, формуючи її складну природу і динаміку. Конкурентоспроможність країни на міжнародному ринку грає важливу роль у визначенні обсягів її експорту та імпорту. Економічна свобода, яка оцінюється за рівнем регулювання та державного втручання в економіку, також має велике значення для створення сприятливого середовища для міжнародної торгівлі. ВВП країни впливає на її здатність брати участь у торговельних операціях, відображаючи загальний обсяг економіки та потенціал для зовнішньої торгівлі. Іншим важливим аспектом є розвиток логістичних систем, які визначають ефективність та швидкість постачання товарів на міжнародних ринках. Краще логістичне забезпечення допомагає знижувати витрати та підвищувати конкурентоспроможність країни.

2.2. Динаміка та сучасний стан міжнародної торгівлі США товарами та послугами

Міжнародна торгівля товарами та послугами відіграє ключову роль в економіці США, значно впливаючи на зростання ВВП, рівень зайнятості та добробут американців. Протягом останніх десятиліть структура та обсяги міжнародної торгівлі США зазнали значних змін, відбиваючи еволюцію глобальної економіки та технологічні інновації.

У таблиці 2.3 наведено основні показники зовнішньої торгівлі США, а саме експорт та імпорт товарів і послуг, зовнішньоторговельний обіг та сальдо торговельного балансу.

Таблиця 2.3.

Показники зовнішньої торгівлі США товарами та послугами

Рік	Експорт, трлн дол.	Імпорт, трлн дол.	Зовнішньо-торговельний обіг, трлн дол.	Сальдо торговельного балансу, трлн дол.
2010	1,85	2,35	4,20	-0,50
2011	2,13	2,68	4,81	-0,55
2012	2,22	2,76	4,98	-0,54
2013	2,29	2,76	5,05	-0,47
2014	2,38	2,87	5,25	-0,49
2015	2,26	2,76	5,02	-0,50
2016	2,22	2,72	4,94	-0,50
2017	2,35	2,9	5,25	-0,55
2018	2,5	3,13	5,63	0,63
2019	2,53	3,11	5,64	-0,58
2020	2,16	2,81	4,97	-0,65
2021	2,56	3,4	5,96	-0,84
2022	3,01	3,96	6,98	-0,95

Джерело: складено автором за матеріалом [56, 57]

Протягом років загальний обсяг торгівлі США зростає, що свідчить про зростаючу інтеграцію американської економіки в світову торговельну систему. Однак пандемія COVID-19, торговельні суперечки з Китаєм та військова агресія Росії проти України виявили певні вразливі місця цієї взаємозалежності. Незважаючи на ці виклики, у 2022 році загальний обсяг торгівлі США збільшився на 17% порівняно з 2021 роком, демонструючи стійкість американської економіки. Сполучені Штати є другою за величиною торговельною державою світу, поступаючись лише Китаю. Зовнішньоторговельний обіг США у 2022 році сягнув майже 7 трлн дол. США [58, 59].

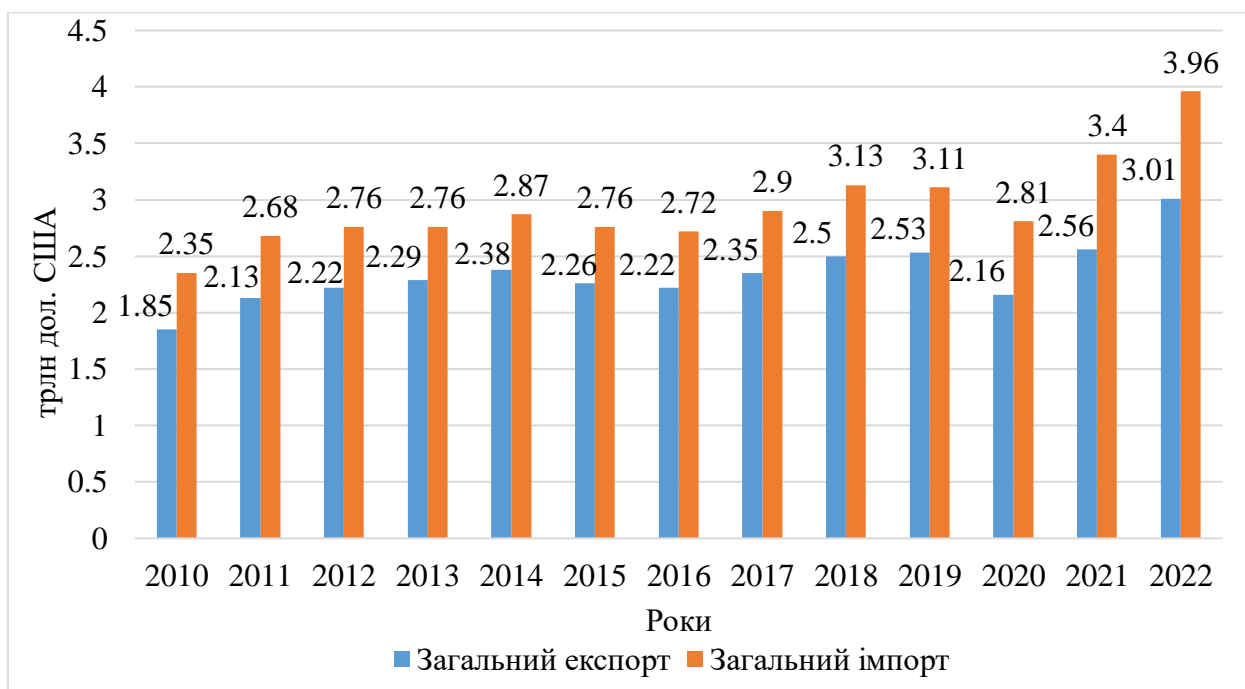

Рис.2.10. Динаміка загального експорту та імпорту товарів і послуг США у 2010-2022 рр., трлн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [56, 57]

Протягом 2010-2022 років динаміка експорту та імпорту товарів і послуг США характеризувалася нелінійним зростанням, на яке впливали різні фактори. У 2022 році показники експорту та імпорту досягли рекордних значень: 3,01 трлн дол. США та 3,96 трлн дол. США відповідно. У 2020 році через пандемію COVID-19 спостерігалось значне зниження цих показників на 15% та 10% відповідно [56, 57].

Зовнішні та внутрішні фактори відіграли значну роль у динаміці експорту та імпорту. Зміцнення долара США протягом 2015-2016 років негативно вплинуло на експорт, зробивши американські товари та послуги дорожчими для іноземних покупців. Це, в свою чергу, призвело до зниження попиту на американський експорт. Уповільнення економічного зростання в Азії та Єврозоні протягом 2015-2016 років також значною мірою знизило зростання експорту американських компаній [60].

На малюнку 2.11 представлено динаміку сальдо торговельного балансу США протягом 2010-2022 років.

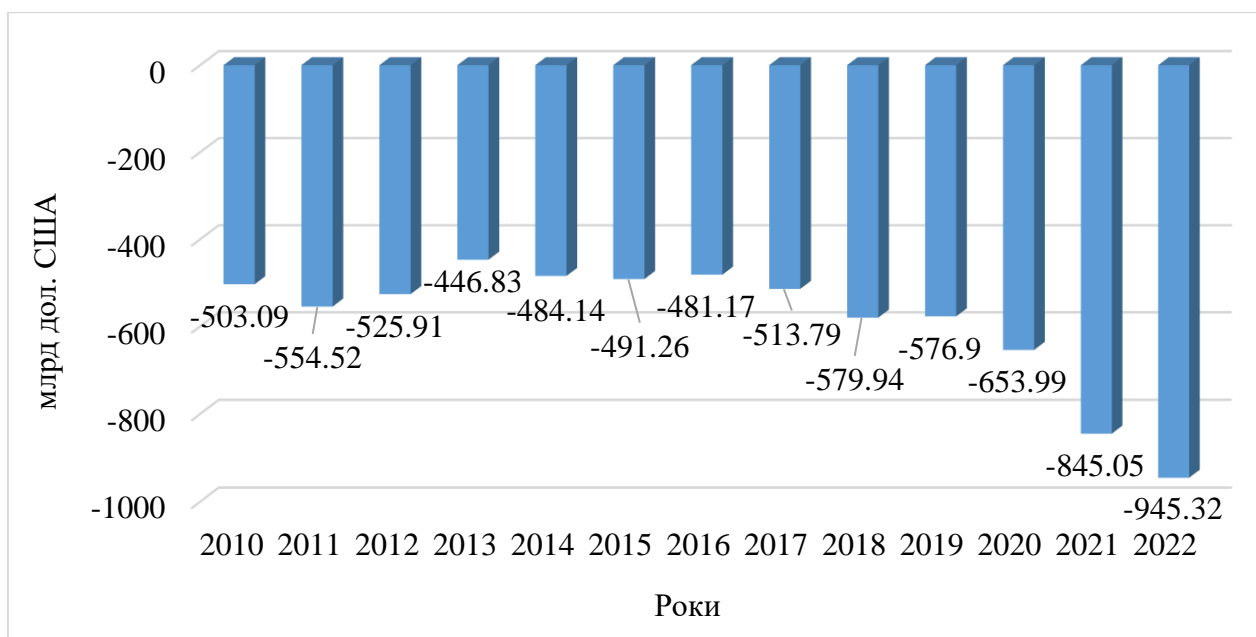

Рис.2.11. Динаміка сальдо торговельного балансу США у 2010-2022 рр., млрд дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [61]

Сальдо торговельного балансу США є негативним протягом всього досліджуваного періоду. Дефіцит торгового балансу США зростав з 2009 року після світової фінансової кризи, досягнувши піку у 2022 році (-945,32 млрд дол. США).

Однією з причин є дефіцит держбюджету, який веде до зменшення заощаджень, що в свою чергу стимулює імпорт та збільшує торговельний дефіцит. Крім того, сильний долар робить іноземні товари дешевшими для американців, але робить американський експорт менш вигідним для іноземних покупців, що також негативно впливає на торговельний баланс [62].

На рисунку 2.12 окремо розглянемо обсяги експорту товарів та експорту послуг із США протягом 2010-2022 років.

Протягом досліджуваного періоду експорт товарів та послуг зі Сполучених Штатів демонстрував стійку динаміку зростання. У 2022 році загальна структура експорту США характеризувалася домінуванням товарів (69%) та меншою часткою послуг (31%).

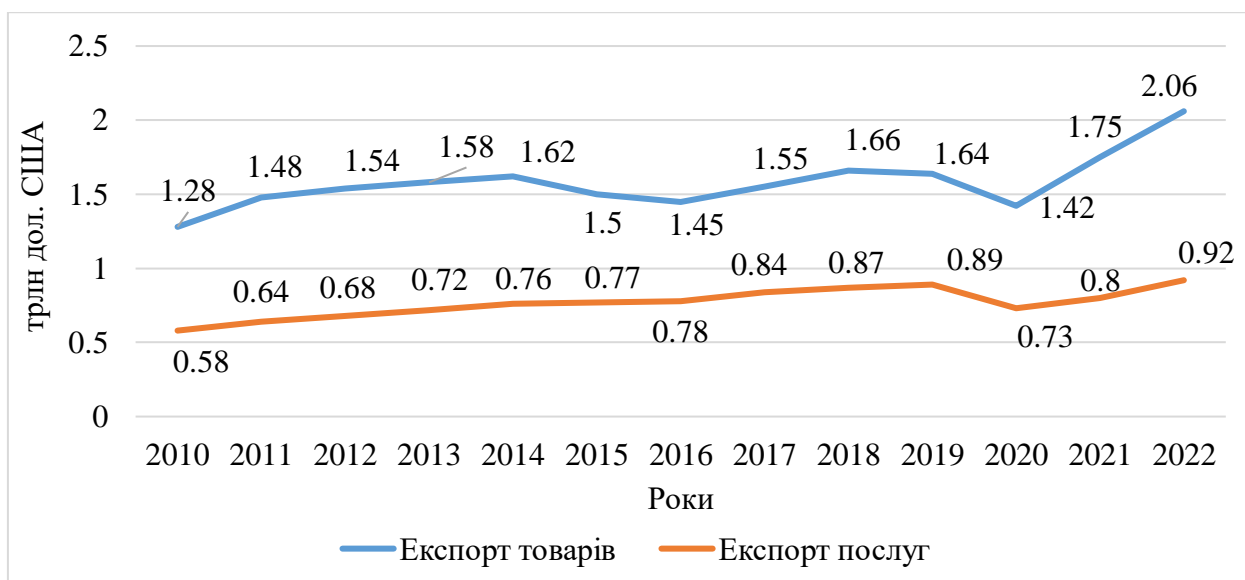

Рис.2.12. Динаміка експорту товарів та послуг США у 2010-2022 рр., трлн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [63, 64, 65]

Експорт товарів США протягом 2010-2022 років характеризувався нестабільністю, з помітними коливаннями. У 2020 році спостерігалось значне падіння обсягу експорту до 1,42 трлн дол. США, що свідчить про вплив пандемії COVID-19 на міжнародну торговельну діяльність країни. Сполучені Штати є 2-м найбільшим експортером товарів у світі, поступаючись лише Китаю. У 2022 році американський експорт товарів у світі склав 2,06 трлн дол. США. За досліджуваний період показник експорту товарів збільшився на 61% [59].

Експорт послуг США протягом 2010-2022 років характеризувався стійким зростанням з меншою волатильністю, порівняно з експортом товарів. Сполучені Штати є найбільшим експортером послуг у світі. У 2020 році показник експорту послуг впав майже на 18% та його значення дорівнювало 0,73 трлн дол. США. У 2022 році американський експорт послуг вже склав 0,92 трлн дол. США. За досліджуваний період показник зріс на 59% [59].

США мають торговельні відносини з більш ніж 200 країнами, територіями та регіональними об'єднаннями по всьому світу. На рисунку 2.13

представлені частки країн, які є головними напрямками американського експорту послуг у 2022 році.

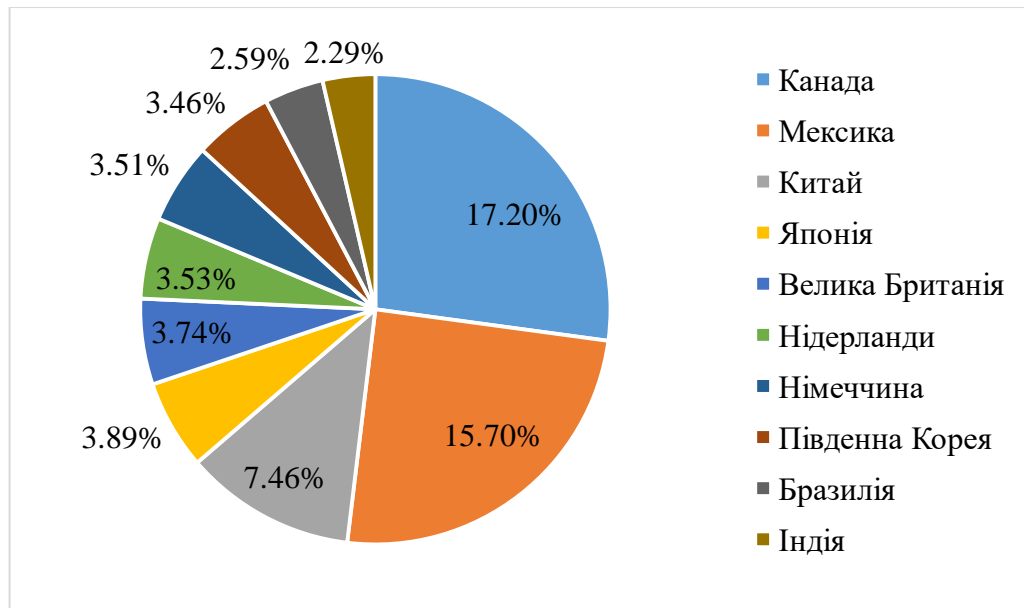

Рис.2.13. Географічна структура експорту товарів із США у 2022 р.

Джерело: складено автором за матеріалом [66]

Угода про вільну торгівлю між США, Мексикою та Канадою (USMCA) відіграла важливу роль у збереженні Канади та Мексики як головних експортних напрямків для Сполучених Штатів у 2022 році. На ці країни припадає 32,9% всього американського експорту товарів, причому на Канаду – 356,6 млрд дол. США (17,2%), а на Мексику – 324,3 млрд дол. США (15,7%). Китай (150,4 млрд дол. США), Японія (80,2 млрд дол. США) і Велика Британія (76,2 млрд дол. США) замикають п'ятірку лідерів. Окрім цих двосторонніх відносин, США також експортували товарів до Європейського Союзу на суму понад 368 млрд дол. США того року [59]. Напрямки експорту послуг США є відмінними і вони представлені на рисунку 2.14.

Найбільшим напрямком американського експорту послуг є Ірландія з часткою 10%. Велика Британія посідає друге місце, на її частку припадає 9% від загального експорту послуг або 81,99 млрд дол. США.

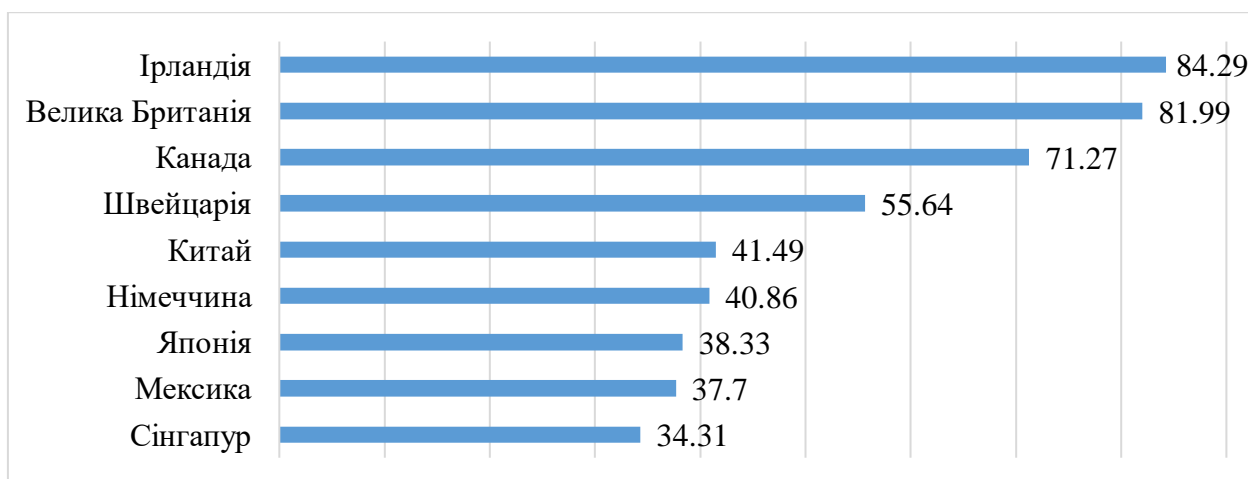

Рис.2.14. Географічна структура експорту послуг США у 2022 р., млрд дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [67]

Також до п'ятірки найбільших покупців американського експорту послуг входять Канада (71,27 млрд дол. США), Швейцарія (55,64 млрд дол. США) та Китай (41,49 млрд дол. США). Європейський Союз залишається одним з найважливіших торговельних партнерів США: експорт послуг в цьому напрямку склав 238,6 млрд дол. США [59].

На рис. 2.15 представимо динаміку імпорту товарів та послуг США у 2010-2022 роках.

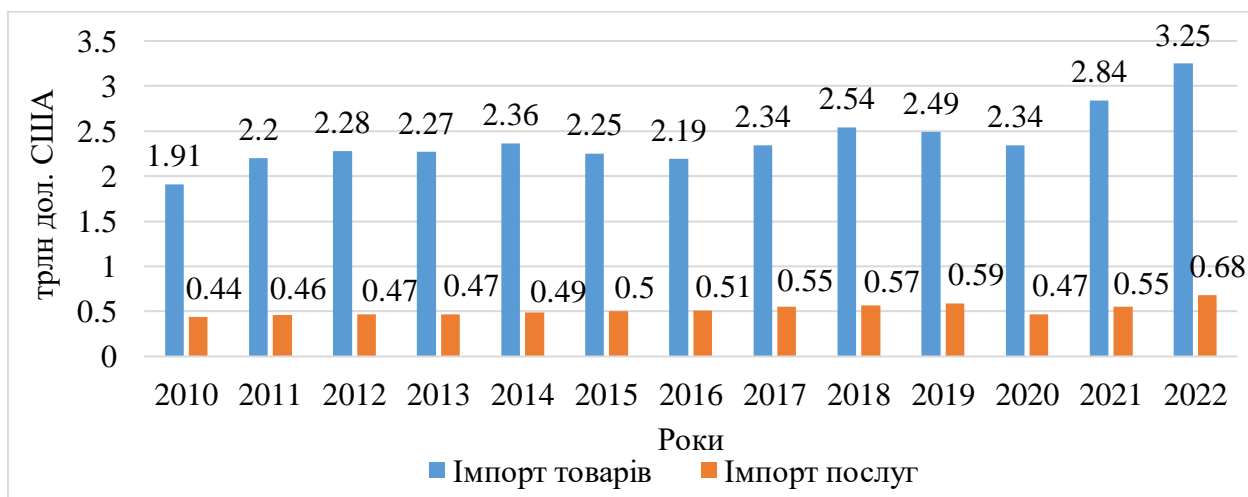

Рис.2.15. Динаміка імпорту товарів та послуг США у 2010-2022 рр., трлн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [65, 68, 69]

Сполучені Штати Америки зберігають свій статус найбільшого світового імпортера товарів та послуг. Загальний обсяг імпорту до США стабільно зростав протягом аналізованого періоду, за винятком 2020 року. Тоді обсяг імпорту товарів склав 2,34 трлн дол. США, що на 7% менше, ніж у попередньому році. Імпорт послуг також зазнав зниження і дорівнював 0,47 трлн дол. США. У 2021 році імпорт до США відновився, а в 2022 році обсяги куплених товарів досягли 3,25 трлн дол. США, послуг – 0,68 трлн дол. США. За весь досліджуваний період імпорт товарів перевищував імпорт послуг. Станом на 2022 рік частка товарів у загальній структурі імпорту становила 83%, а частка послуг – 17% [65, 68, 69].

Щодо структурних змін, з 2010 року імпорт товарів збільшився на 1,34 трлн дол. США або на 70%. Зростання обсягів імпорту послуг протягом досліджуваного періоду було менш значним і становило 0,24 трлн дол. США або 54%.

Представимо географічну структуру імпорту товарів США у 2022 році на рис. 2.16.

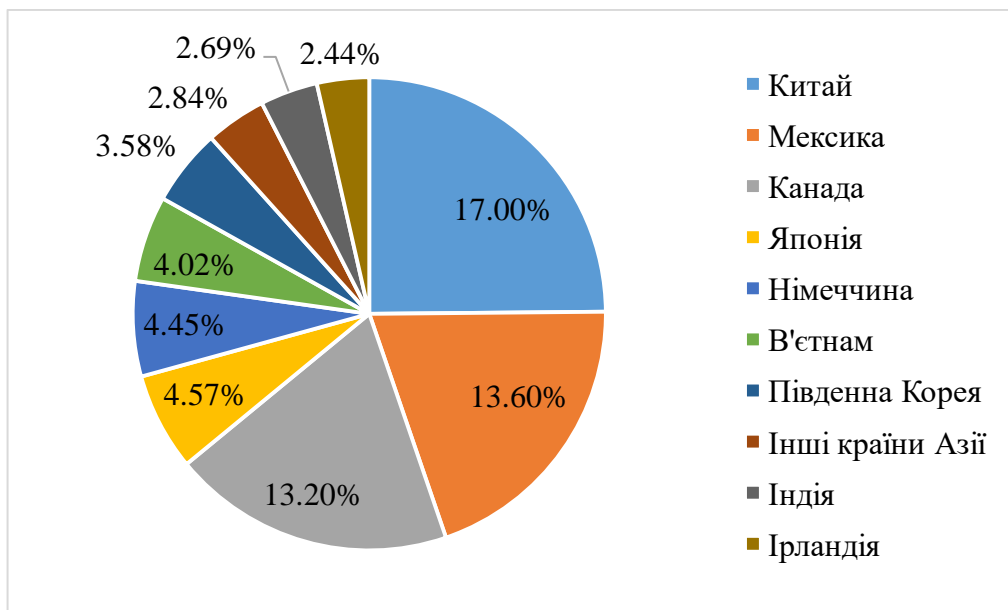

Рис.2.16. Географічна структура імпорту товарів у США у 2022р.

Джерело: складено автором за матеріалом [66]

У 2022 році Китай зберігав статус найбільшого експортера товарної продукції до США, поставивши товарів на суму 536 млрд дол. США. Частка Китаю в загальній структурі імпорту товарів США склала 17%. До п'ятірки лідерів також увійшли Мексика (454,8 млрд дол. США), Канада (436,6 млрд дол. США), Японія (148,1 млрд дол. США) та Німеччина (146,6 млрд дол. США). Ці 5 країн забезпечують більше 50% потреб США в імпорті товарів. Імпорт американських товарів з країн Європейського Союзу загалом склав 553,3 млрд дол. США [59].

Що стосується імпорту послуг, то Велика Британія була найбільшим постачальником послуг, на неї припадало 10,4 % від загального імпорту послуг США у 2022 році. До п'ятірки найбільших постачальників американського імпорту послуг у 2022 році увійшли: Велика Британія (70,8 млрд дол. США), Німеччина (42,0 млрд дол. США), Канада (40,6 млрд дол. США), Японія (38,5 млрд дол. США) та Мексика (37,3 млрд дол. США). Імпорт послуг США з країн Європейського Союзу склав 166,7 млрд дол. США [59].

На рис. 2.17 представимо товарну структуру експорту та імпорту США у 2022 році.

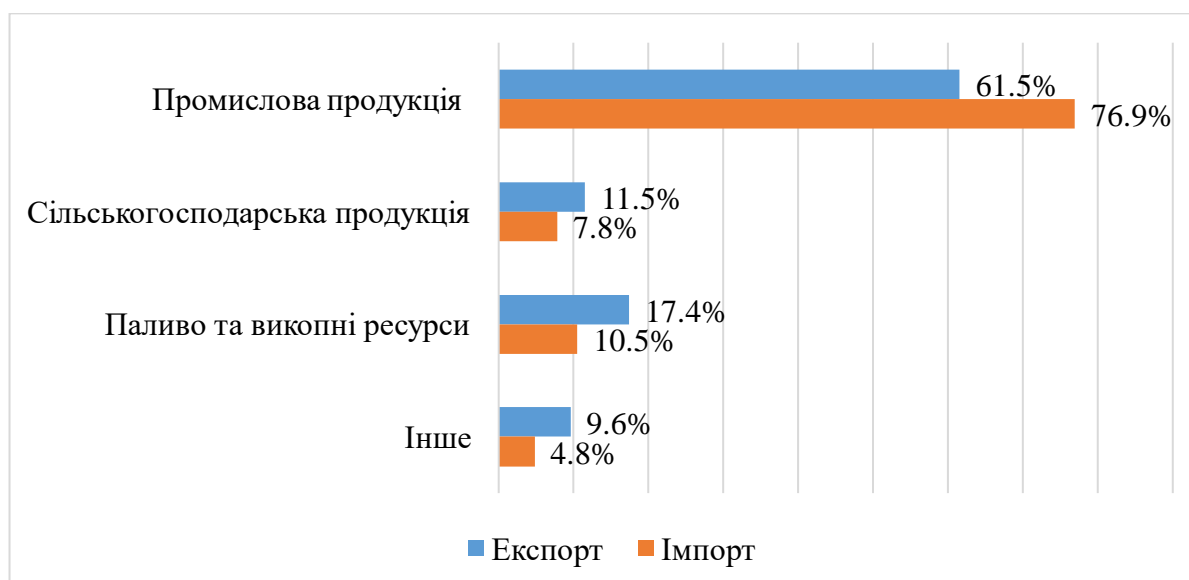

Рис.2.17. Товарна структура експорту та імпорту США у 2022 р., %

Джерело: складено автором за матеріалом [65, 70]

Товарна структура експорту та імпорту США характеризується домінуванням промислової продукції. Країна має розвинутий промисловий сектор, який виробляє широкий спектр товарів, конкурентоспроможних на світовому ринку. Проте США імпортують значно більше товарів цієї категорії, ніж продають за кордон, їхня частка становить 61,5% та 76,9% відповідно.

Країна також має великі запаси природних ресурсів, які використовуються для виробництва паливно-енергетичної продукції, що споживається внутрішнім ринком та експортується за кордон. Частка експортованих паливних та викопних ресурсів у 2022 році склала 17,4%. Найменший відсоток у товарній структурі припадає на сільськогосподарську продукцію: експортується з країни 11,5% товарів, імпортується – 7,8% [65, 70].

Галузеву структуру експорту та імпорту послуг США у 2022 році представимо на рис. 2.18.

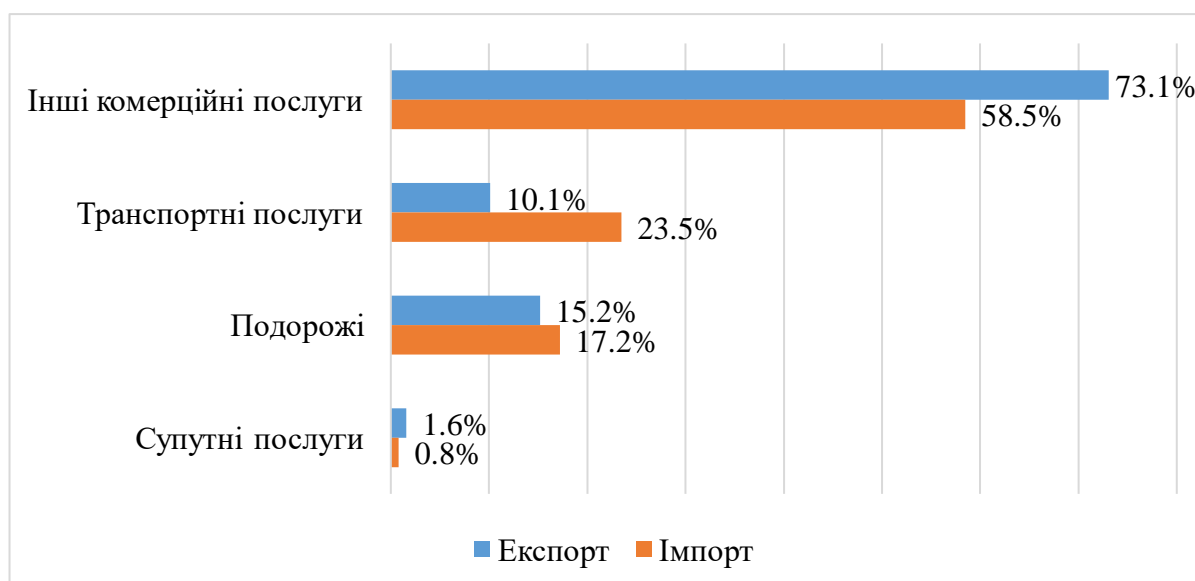

Рис.2.18. Галузева структура експорту та імпорту послуг США у 2022 році, % Джерело: складено автором за матеріалом [65, 70]

Транспортні та туристичні послуги відіграють значну роль у галузевій структурі послуг будь-якої країни. Це підтверджується даними експорту послуг із США за 2022 рік, де на транспортні та туристичні послуги припадало 10,1% та 15,5% відповідно. Інші комерційні послуги складають найважливішу

групу і становлять 73,1% від загального експорту послуг. Ця категорія включає переважно фінансові послуги, послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності, телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги [65].

Найбільшою групою імпорту також є інші комерційні послуги, які становлять 58,5%. До неї входять переважно фінансові та страхові послуги, послуги з досліджень та розробок, послуги з питань професійного та управлінського консультування, технічні, комерційні та інші ділові послуги. Крім того, країна також імпортує значну частку транспортних послуг (23,5%) [65].

США є однією з найбільших економік світу і має велике значення у світовій торгівлі. Займає лідируюче місце у експорті та імпорті товарів та послуг. Країна здійснює активну торгівлю з багатьма країнами світу та виділяється своїм технологічним потенціалом, високим рівнем розвитку технологій, що робить її конкурентоспроможною у багатьох галузях.

2.3. Перспективи розвитку США у світовій торгівлі товарами та послугами

Сучасна світова економіка стикається з низкою викликів, що призводять до значних змін у структурі та динаміці глобальної торгівлі. Традиційні торговельні маршрути, які формували карту світової торгівлі протягом багатьох років, зазнають трансформації під впливом нових економічних та геополітичних факторів. Крім того, загальна світова торгівля зростає повільніше, ніж світова економіка, що є фундаментальним відходом від тенденції глобалізму, яка панувала з часів закінчення холодної війни.

Торговельна політика США, яка вважається одним з ключових елементів глобальної економічної системи, також не є статичною. За останні шість років, починаючи з підписання Угоди про вільну торгівлю між США, Мексикою та Канадою (USMCA), спостерігається динамічна еволюція американської

торгової стратегії. Ця тенденція підкреслюється інноваційними торговельними ініціативами, які адміністрація президента Джозефа Байдена активно обговорює з партнерами в Європі, Азії та Америці [71].

У таблиці 2.4 відображено результати дослідження місця США у світовій торгівлі у вигляді матриці SWOT.

Таблиця 2.4.

SWOT-аналіз місця США у світовій торгівлі

Сильні сторони	Слабкі сторони
– сприятливе корпоративне оподаткування; – світове лідерство у сфері досліджень та інновацій; – конкурентоспроможні виробничі сектори; – глобальне визнання та репутація американських брендів; – надійний захист інтелектуальної власності; – велика кількість природних ресурсів; – розгалужена мережа торгівлі; – висококваліфікована робоча сила.	– поляризований політичний ландшафт в середині країни; – стрімке зростання державного та внутрішнього боргу; – зростання рівня безробіття; – висока імпортозалежність країни; – висока вартість виробництва американських товарів; – значні недоліки інфраструктури.
Можливості	Загрози
– збільшення експорту на ринках країн, що розвиваються; – розвиток електронної комерції; – укладення угод про вільну торгівлю; – розробка інноваційних продуктів та послуг, що користуватимуться високим світовим попитом; – відновлювана енергетика та сталий розвиток; – інвестиції в освіту та навчання; – інвестиції в інфраструктуру.	– посилення протекціоністських настроїв країн; – геополітична нестабільність та конфлікти; – глобальні перебої в ланцюгах поставок; – зростання нових економічних потуг; – валютні коливання; – технологічний прогрес в інших країнах; – торговий конфлікт і технологічна конкуренція з Китаєм.

Джерело: складено автором за матеріалом [72-74]

Сполучені Штати мають важливі конкурентні переваги на світовій арені, включаючи сприятливі умови корпоративного оподаткування, лідерство в галузі наукових досліджень та інновацій, а також широке визнання американських брендів і ефективний захист прав на інтелектуальну власність. Однак країна також має і слабкі сторони такі, як поляризований політичний

ландшафт, стрімке збільшення державного та внутрішнього боргу, а також високий рівень безробіття та залежність від імпорту.

У перспективі розвитку США на світовому ринку торгівлі важливою можливістю буде збільшення їхнього експорту особливо на ринках країн, що розвиваються, через розвиток електронної комерції та підписання угод про вільну торгівлю.

Сполучені Штати, Канада та Мексика продовжуватимуть отримувати вигоду від Угоди про вільну торгівлю, оскільки, за прогнозами, торгівля США зі своїми сусідами зросте на 466 млрд дол. США у наступному десятилітті. Нова промислова політика адміністрації президента у поєднанні з Угодою USMCA також сприятимуть поверненню інвестицій до США – особливо в галузі, які вважаються критично важливими для національної безпеки, такі як виробництво комп'ютерних чіпів. Торгівля між США та Мексикою має зрости на вражаючі 300 млрд дол. США протягом наступного десятиліття [75].

Крім того, Сполучені Штати посилюють свою стратегічну увагу до Індо-Тихоокеанського регіону. Відновлення зусиль США щодо укладення торговельної угоди в Індо-Тихоокеанському регіоні розглядається як стратегічний маневр для підтвердження свого економічного лідерства, на противагу зростаючому впливу Китаю та захисту своїх інтересів у регіоні. Цей інтерес також співвідноситься із стратегічними імперативами, такими як забезпечення вільного судноплавства і міжнародного порядку [76].

Індо-Тихоокеанська економічна програма процвітання, запущена в травні 2022 року, відкриває нові перспективи для США, які спрямовані на створення оновленої моделі транскордонної економічної взаємодії з 12 країнами. Ці переговори можуть забезпечити значні можливості для інвестицій, регуляторного узгодження та координації промислових стандартів та ланцюгів поставок, що сприятиме стійкому економічному зростанню та конкурентоспроможності США [71].

З червня 2022 року Державний департамент США розглядає можливість партнерства заради економічного процвітання з країнами-партнерами по

всьому Американському регіону (з Чилі, Колумбією, Коста-Рікою, Домініканською Республікою, Еквадором, Панамою, Перу, Уругваєм та ін.). Консультації мають п'ять основних напрямків: активізація регіональних економічних інституцій та мобілізація інвестицій, створення стійких ланцюгів постачання, оновлення базової угоди, створення робочих місць у сфері чистої енергетики та забезпечення сталої та інклюзивної торгівлі [71].

Також, у червні 2022 року Сполучені Штати і Тайвань розпочали переговори щодо поглиблення торговельно-економічних відносин, що може сприяти подальшому відкриттю економічних можливостей у формі зони вільної торгівлі [71].

Угоди про вільну торгівлю будуть сприяти збільшенню експорту та імпорту, що може стимулювати економічне зростання та створення нових робочих місць. Вони також сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності американських компаній на світовому ринку шляхом стимулювання інновацій та підвищення ефективності.

У США електронна комерція має потужний потенціал для подальшого розвитку і впливу на економіку. Зокрема, зростання використання новітніх технологій, таких як віртуальна реальність і розширена реальність, сприятиме удосконаленню онлайн-продажів, особливо в секторах моди, краси та споживчих товарів у США. Штучний інтелект і аналітика даних також відіграють важливу роль у персоналізації та поліпшенні користувацького досвіду, що може стимулювати зростання продажів у цих сегментах [77].

Розвиток інфраструктури доставки є ще однією ключовою перспективою, яка дозволить підтримувати зростаючий обсяг онлайн-замовлень і забезпечити швидку та ефективну доставку продуктів у різні частини світу. Нарешті, захист конфіденційності та безпека даних споживачів є невід'ємною частиною електронної комерції у США і важливим фактором для збереження довіри споживачів до електронних платформ, що забезпечить подальший розвиток цього сектору [77].

На рисунку 2.19 представлено прогноз обсягів експорту товарів та послуг з США до 2027 року.

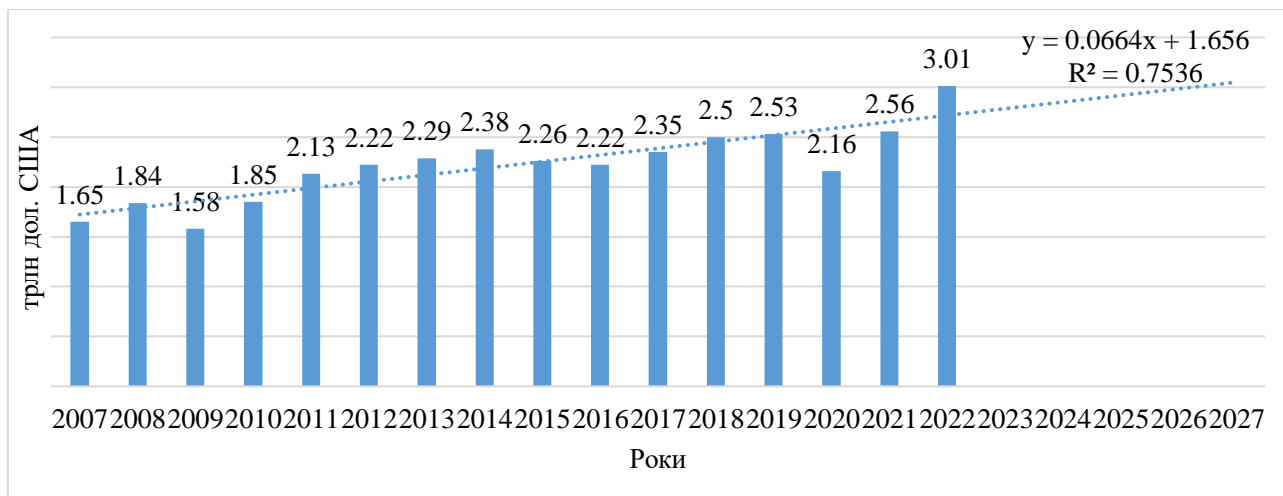

Рис.2.19. Прогноз обсягів експорту товарів та послуг з США до 2027 р., трлн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [56]

На основі побудови тренд-аналізу динаміки загального експорту товарів та послуг із США за 15-річний період, можна відмітити коливання показників у 2009 та 2020 роках, що вважаються кризовими для світової економіки в цілому. В середньому щорічне зростання динаміки експорту складає 66,4 млрд дол. США. Вірогідність зробленого прогнозу дорівнює 75%, це підтверджує коефіцієнт апроксимації. Згідно розрахунків, зроблених на основі тренд-аналізу, станом на 2027 р. загальний експорт товарів та послуг США буде складати 3,34 трлн дол. США. Також внаслідок підписання нових торгових угод, в майбутньому передбачається зростання імпорту товарів та послуг до США (рис. 2.20).

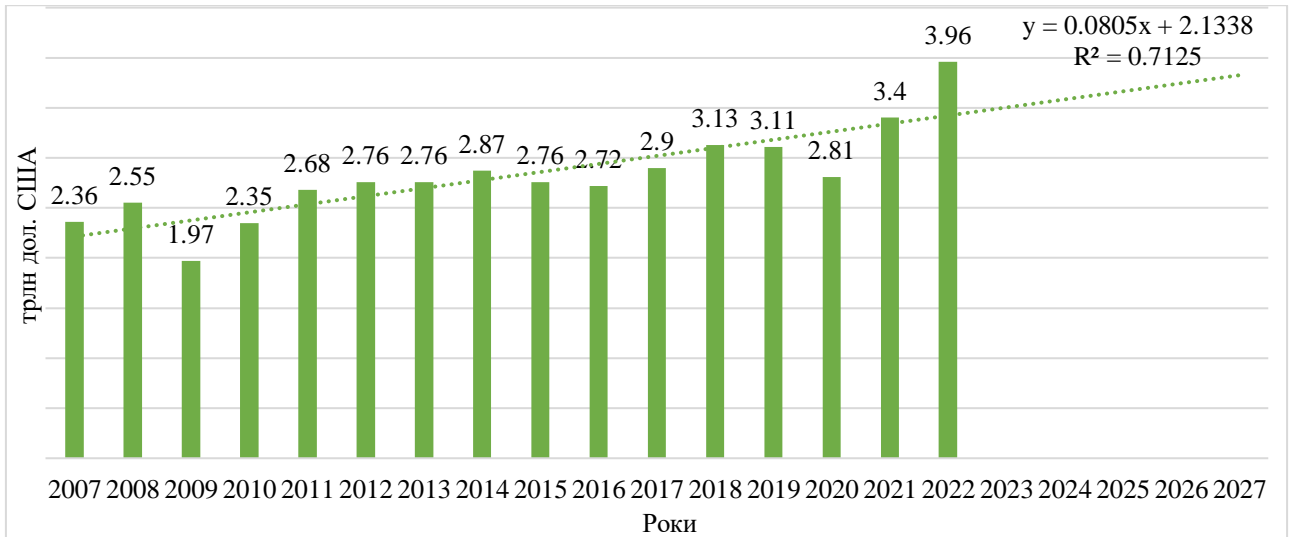

Рис.2.20. Прогноз обсягів імпорту товарів та послуг до США до 2027 рр., трлн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалом [57]

Прогноз динаміки імпорту то США отриманий за допомогою тренд-аналізу на основі даних за 2007-2022 роки. Коефіцієнт апроксимації моделі склав 71%, що свідчить про її високу вірогідність. Середньорічне зростання імпорту протягом досліджуваного періоду становило 80,5 млрд дол. США. За прогнозом, у 2027 році імпорт товарів та послуг до США досягне 4,36 трлн дол. США.

Аналіз динаміки імпорту показав, що його темпи зростання випереджають темпи зростання експорту, що призведе до збільшення дефіциту торговельного балансу США в майбутньому.

Однак, невизначений торговельний клімат стає частиною переформатування світової торговельної карти, яке відбувається після нещодавніх подвійних потрясінь – пандемії та війни в Україні, що супроводжуються зростанням торговельного протекціонізму та падінням настроїв щодо глобалізації. Різноманітні фактори сприяють переміщенню виробництва по всьому світу, що має передбачуваний негативний вплив на світову торгівлю та місце США в ній [75].

Велике значення має торговельна напруженість у відносинах між США та Китаєм для бізнесу та світової економіки. Торговельні бар'єри, введені в ході цієї торговельної війни у 2018 році проти Китаю, все ще залишаються чинними. Розрив відносин між США та Китаєм призводить до посилення перебоїв у торгівлі, оскільки компанії розділяють ланцюги поставок, щоб обійти обмеження. Майже 36% американських компаній створюють паралельні ланцюги поставок для обслуговування різних ринків у відповідь на геополітичні потрясіння [78].

Однак, незважаючи на всі виклики, в подальшому США зберігатимуть своє лідерство на світовій арені, посилюючи виробництво та розширивши співпрацю з іншими країнами. Це буде зроблено в рамках угоди USMCA та шляхом налагодження зв'язків з країнами Південно-Східної Азії, Європейським Союзом та Китаєм. Ці кроки допоможуть США покращити свій імідж на світовій сцені та стимулювати економічне зростання.

Висновки до другого розділу

1. Протягом останніх десятиліть США відзначаються зростанням обсягів міжнародної торгівлі та все більшою інтеграцією економіки у глобальну систему за участю різноманітних факторів. Результативність цієї діяльності відображається у 9-му місці США у загальному рейтингу світової конкурентоспроможності. Незважаючи на стабільний середній темп зростання ВВП у США, пандемія COVID-19 викликала різкий спад економічної активності у 2020 році. У 2023 році ВВП країни досягнув рекордних 2,36 трлн дол. США. Однак загрози у вигляді необмеженого зростання бюджетного дефіциту та державного боргу, а також інфляція можуть справляти негативний вплив на конкурентоспроможність та економічну свободу США.

2. За останнє десятиліття структура та обсяги міжнародної торгівлі США зазнали значних змін, відбиваючи еволюцію глобальної економіки та технологічні інновації. Незважаючи на певні виклики, у 2022 році загальний

обсяг зовнішньої торгівлі США зріс на 17%, досягнувши майже 7 трлн дол. США. Дефіцит торгового балансу країни зростав після світової фінансової кризи 2008 року, досягнувши піку у 2022 році. Структура експорту характеризується переважанням товарів над послугами. Угода про вільну торгівлю між США, Мексикою та Канадою (USMCA) відіграє стратегічну роль у торговельних відносинах США з цими країнами, тоді як Китай залишається провідним постачальником товарів до США.

3. США мають вагомі конкурентні переваги на міжнародній арені, такі як сприятливі умови корпоративного оподаткування, лідерство в наукових дослідженнях та інноваціях, а також високий рівень визнання американських брендів. У майбутньому важливою перспективою для розвитку США на світовому ринку торгівлі буде збільшення експорту, особливо на ринках країн, що розвиваються. США, Канада та Мексика продовжуватимуть отримувати вигоду від Угоди про вільну торгівлю. Додатково, зміцнення стратегічної уваги до Індо-Тихоокеанського регіону сприятиме підтвердженню економічного лідерства та захисту інтересів у цьому важливому регіоні для глобальної торгівлі. В майбутньому обсяги експорту та імпорту продовжуватимуть зростати, проте обсяги імпорту збільшуватимуться швидше, що призведе до збільшення дефіциту торговельного балансу.

ВИСНОВКИ

1. Ключовими теоретичними аспектами дослідження було визначено теорії міжнародної торгівлі. Розуміння їхніх принципів допомагає прогнозувати та раціонально взаємодіяти у глобальному економічному середовищі. В історії розвитку міжнародної торгівлі виокремлюють меркантилізм, класичні концепції, нові та сучасні теорії торгівлі. Традиційні теорії, особливо меркантилізм, критикуються за відсутність розуміння ключових аспектів міжнародної торгівлі. Запровадження нових підходів, таких як теорії економії масштабів, недосконалої конкуренції та технологічних відмінностей, дозволило створити більш комплексні моделі торгівлі. Модель Майкла Портера підкреслює важливість інновацій, ресурсів, попиту, постачальників та характеристик компаній для підвищення конкурентоспроможності країни. Такий розвиток теорій відкриває нові перспективи для розуміння глобальної економіки та її впливу на розвиток країн.

2. Було визначено сутність поняття «міжнародна торгівля», яка характеризується як обмін між країнами і складається з експорту, імпорту та інших форми торговельних відносин. Завдяки цій взаємодії країни встановлюють економічні та соціокультурні зв'язки, які сприяють їхньому розвитку та конкурентоспроможності на світовому ринку. Історично міжнародна торгівля пройшла 5 основних етапів. Усі ці етапи, від ліберально-капіталістичної системи до сучасної ери глобалізації, свідчать про постійні зміни в економічних умовах та стратегіях країн. Дані тенденції свідчать про заміну ліберальних принципів економічного ладу економічним протекціонізмом і соціалістичними напрямками в другій половині 20 століття, а пізніше – нарощуванням глобальних зв'язків, спричинених технологічною революцією. Створення міжнародних угод та організацій, таких як ГАТТ і СОТ, було важливим кроком у зменшенні торговельних бар'єрів та підтримці

економічного зростання. Сучасний етап глобалізації визначається фундаментальними змінами в економічному житті, зростанням ролі послуг та зміненими технологічними зв'язками. Сьогодні жодна країна не може існувати відокремлено, і глобалізація стимулює міжнародну торгівлю, сприяючи взаємовигідній спеціалізації в різних економічних секторах.

3. Виявлено основні фактори, які сприяють розвитку США в контексті світової торгівлі. Конкурентоспроможність, економічна свобода, легкість введення бізнесу, інноваційний розвиток та високий рівень ВВП дозволили США значно розширити свою мережу міжнародної торгівлі. США продемонстрували свою конкурентоспроможність на світовому ринку, посівши 9-те місце, що є наслідком високих показників економічної ефективності (2 місце). США мають індекс економічної свободи на рівні 70,6 бала, що робить їхню економіку однією з найвільніших за даним індексом у 2023 році. Це пояснюється дотриманням країною принципу верховенства права та вищими стандартами захисту прав власності, ефективності судочинства та доброчесності уряду порівняно зі світовими нормами. Крім того, важливе місце США визначається у світовому рейтингу за індексом легкості ведення бізнесу, де вони займають 6-ту позицію з загальним показником 84 бали. Темпи зростання ВВП відзначаються стабільністю, а показник 2023 року став рекордним (2,36 трлн дол. США). Неконтрольоване зростання бюджетного дефіциту, державного боргу та інфляція можуть негативно вплинути на лідируючі позиції США в міжнародній торгівлі.

4. Дослідження показало, що динаміка експортних та імпортних потоків товарів та послуг США протягом останніх десятиліть зазнала значних змін. Ці зміни відображають динамічний характер глобальної економіки та вплив технологічних інновацій на міжнародну торгівлю. США посідає друге місце за обсягами зовнішньої торгівлі, які у 2022 році зросли на 17% та сягнули майже 7 трлн дол. США. За показником зовнішньоторговельного обігу країна поступається лише Китаю. Проте, дефіцит торгового балансу США також стабільно зростає починаючи з 2009 року внаслідок світової фінансової кризи.

Загалом структура торгівлі відзначається переважанням товарів у складі. Крім того, країна є найбільшим світовим імпортером товарів та послуг та підтримує торговельні зв'язки з більш ніж 200 країнами та регіональними об'єднаннями. Важливою для торговельної стратегії США є Угода про вільну торгівлю, укладена з Мексикою та Канадою (USMCA), що робить цю регіональну співпрацю найбільш пріоритетною для трьох країн. Незважаючи на важливість USMCA, Китай зберігає позиції лідера серед імпортерів США. Японія та країни Європи, зокрема Велика Британія, Німеччина та Нідерланди, також є важливими торговельними партнерами для США.

5. Головною перспективою розвитку США у світовій торгівлі визначено збільшення експорту, особливо на ринках країн, що розвиваються, шляхом вдосконалення електронної комерції та укладання угод про вільну торгівлю. Торговельна політика США, яка є одним з ключових елементів глобальної економічної системи, представляє собою динамічний процес, що постійно еволюціонує. Очікується, що Угода про вільну торгівлю між США, Канадою та Мексикою (USMCA) принесе значну користь всім трьом країнам, адже прогнозується зростання торгівлі США зі своїми сусідами на 466 мільярдів доларів США протягом наступного десятиліття. Також США розглядають можливості співпраці з країнами Індо-Тихоокеанського та Американського регіонів для розширення ринків збуту та підтвердження свого економічного лідерства у світі. В майбутньому обсяги імпорту продовжуватимуть перевищувати обсяги експорту, що може призвести до ще більшого дефіциту торговельного балансу, але диверсифікація експортних ринків та розвиток нових галузей промисловості можуть допомогти збалансувати торговий баланс.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Crespo N., Simoes N. Handbook of Research on the Empirical Aspects of Strategic Trade Negotiations and Management. Hershey : IGI Global, 2021. 446 p.
2. Castanho R. A. Cross-Border Cooperation (CBC) Strategies for Sustainable Development. Hershey : IGI Global, 2020. 348 p.
3. Zhang W.-B. International trade theory: Capital, knowledge, economic structure, money, and prices over time. Berlin : Springer, 2008. 522 p.
4. Abha Patel. Theories of International Trade and Economics Law // Journal of Legal Studies and Research, 2017. Vol. 3, no. 5.
5. Gandolfo G. International Trade Theory and Policy. Berlin : Springer Berlin Heidelberg, 2014. 546 p.
6. Tri-Dung Lam. A Review of Modern International Trade Theories // American Journal of Economics, Finance and Management, 2015. Vol. 1, no. 6. P. 604-614.
7. Ha S. J., Swales J. K. The export-base model with a supply-side stimulus to the export sector // The Annals of Regional Science, 2011. Vol. 49, no. 2. P. 323–353.
8. van Berkum S., van Meijl H. A Survey of Trade Theories. The Hague : Agricultural Economics Research Institute, 1998. 99 p.
9. Bernhofen D. M. Intra-industry trade and strategic interaction: Theory and evidence // Journal of International Economics, 1999. Vol. 47, no. 1. P. 225–244.
10. What Is International Trade Theory? URL: https://saylordotorg.github.io/text_international-business/s06-01-what-is-international-trade-th.html.
11. Siddiqui K. International Trade Theories and Policy in the Developing Countries. 2023. URL: https://www.researchgate.net/profile/Kalim-Siddiqui/publication/376190108_2024_International_Trade_Theories_and_Policy_

WFR_DecJan/links/656db657b1398a779dd96e6d/2024-International-Trade-Theories-and-Policy-WFR-DecJan.pdf.

12. Cecilia Huesca Rodríguez. Comercio internacional. Estado de México : Red Tercer Milenio, 2012. 126p.

13. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с.

14. Григорова-Беренда Л. І., Шуба М. В. Теорія і практика зовнішньої торгівлі: Навчальний посібник (2-ге видання). URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/17818>.

15. Григорова-Беренда Л. І. Теорія і практика зовнішньої торгівлі : навчальний посібник. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/12492/2/%D0%A3%D1%87%D0%B5%D0%B1%D0%BD%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%92%D0%BD%D0%B5%D1%88%D0%BD%D0%A2%D0%BE%D1%80%D0%B3%28%D1%87%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B9%20%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%29.pdf>.

16. Samuelson P., Nordhaus W. D. Economics. New York : McGraw-Hill Education, 2001. 807 p.

17. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навчальний посібник. Видання 4-те, перероблене та доповнене / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, М. І. Барановська. К.: Центр учбової літератури, 2010. 441 с.

18. Варяниченко О. В., Навроцька Н. А. Міжнародна торгівля та інвестиції. Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 256 с.

19. Manual práctico de comercio exterior / ed. by O. Alfonso, M. V. Rafael. Barcelona : Difusion Jurídica, 2008. 680 p.

20. Alfonso Rafael C. M., Ismael Ricardo Z. M. El comercio internacional. Teorías y políticas. Quito : Universo Sur, 2018. 252 p.

21. José Roberto Concha. Consultorio de Comercio Exterior. URL: https://www2.icesi.edu.co/agenciadeprensa/contenido/pdfs/icecomex_25_ene.pdf.

22. José E., Durán Lima, Mariano Alvarez. Indicadores de comercio exterior y política comercial: mediciones de posición y dinamismo comercial. Santiago : Naciones Unidas, 2008. 43 p.
23. International trade. Encyclopedia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/money/international-trade/Measuring-the-effects-of-tariffs>.
24. The Evolution of International Trade: A Historical Overview. International Trade Council. URL: <https://tradecouncil.org/the-evolution-of-international-trade-a-historical-overview/>.
25. Borja Sastre González. Evolución del Comercio Internacional: Consecuencias de la globalización. Valladolid : Universidad de Valladolid, 2014. 35 p.
26. History of International Trade. Management Study Guide. URL: <https://www.managementstudyguide.com/history-of-international-trade.htm>.
27. John Williamson. Globalization: The Concept, Causes, and Consequences. Peterson Institute for International Economics. URL: <https://www.piie.com/commentary/speeches-papers/globalization-concept-causes-and-consequences>.
28. Savrul M., İncekara A. The Effect of Globalization on Economic Growth: Panel Data Analysis for ASEAN Countries // International Conference on Eurasian Economies. Turkey, 2017. P. 16-22.
29. Vijayasri G.V. The importance of international trade in the world // International Journal of Marketing, Financial Services & Management Research, 2013. Vol. 2, no. 15.
30. Service C. R. U.S. Trade Policy: Background and Current Issues. 2024. URL: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10156>.
31. Dubravská M., Sira E. The Analysis of the Factors Influencing the International Trade of the Slovak Republic // Procedia Economics and Finance, 2015. Vol. 23. P. 1210–1216.
32. IMD World Competitiveness Booklet 2023. Lausanne : IMD, 2023. 130 p.

33. Kim A. B. Index of Economic Freedom 2023. Washington : Heritage Foundation, 2023. 418 p.
34. Ease of Doing Business in the U.S.: A Major Draw for Foreign Investor. ResearchFDI. URL: <https://researchfdi.com/resources/articles/ease-of-doing-business-in-the-u-s-a-major-draw-for-foreign-investor/>.
35. Bank W. Doing Business 2020. World Bank Publications, 2020. 135 p.
36. Global Innovation Index 2013: The Local Dynamics of Innovation. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/economics/gii/gii_2013.pdf.
37. Global Innovation Index 2014: The Human Factor in Innovation. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/economics/gii/gii_2014.pdf.
38. Global Innovation Index 2015: Effective Innovation Policies for Development. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_gii_2015.pdf.
39. Global Innovation Index 2016: Winning with Global Innovation. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2016.pdf.
40. Global Innovation Index 2017: Innovation Feeding the World. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf.
41. Global Innovation Index 2018: Energizing the World with Innovation. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2018.pdf.
42. Global Innovation Index 2019: Creating Healthy Lives—The Future of Medical Innovation. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2019/index.html.
43. Global Innovation Index 2020: Who Will Finance Innovation? World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2020/index.html.

44. Global Innovation Index 2021: Tracking Innovation through the COVID-19 Crisis. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2021/index.html.
45. Global Innovation Index 2022: What is the future of innovation-driven growth? World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2022/index.html.
46. Global Innovation Index 2023: Innovation in the face of uncertainty. Geneva: World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2023/.
47. United States Slips Back to Third Place in WIPO's Global Innovation Index 2023. Patents & Intellectual Property Law. URL: <https://ipwatchdog.com/2023/09/28/united-states-slips-back-third-place-wipos-global-innovation-index-2023/id=167462/>.
48. Md Zahangir A. Most Influential Factors Affecting International Trade Flows // Journal of Entrepreneurship and Business, 2022. Vol. 10, no. 1. P. 88–100. URL: <https://doi.org/10.17687/jeb.v10i1.86>.
49. GDP (current US\$) - United States. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=US>.
50. GDP growth (annual %) - United States. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=US>.
51. 2024 Current State of the Union: US Economy. USAFacts. URL: <https://usafacts.org/state-of-the-union/economy/>.
52. Trade for Human Development. The Róbinson Rojas Archive. URL: <http://www.rrojasdatabank.info/undpgtrade/undpgtch>.
53. USA data | Human Development Reports. Human Development Reports. URL: <https://hdr.undp.org/data-center/specific-country-data#/countries/USA>.
54. Luttermann S., Kotzab H., Halaszovich T. The impact of logistics on international trade and investments flows. Sweden : Lund University, 2017. P. 459–471.

55. Connecting to Compete 2023: Trade Logistics in an Uncertain Global Economy - The Logistics Performance Index and Its Indicators / J.-F. Arvis et al. Washington DC : World Bank, 2023. 90 p.

56. Total value of goods and services exports U.S. 2022. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/219691/value-of-international-us-exports-of-goods-and-services-since-2000/>.

57. Total value goods and services imports U.S. 2022. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/219696/value-of-international-us-imports-of-goods-and-services-since-2000/>.

58. Akhtar S. I., Cimino-Isaacs C. D., Sutter K. M. U.S. Trade Policy: Background and Current Issues. Washington DC : Congressional Research Service, 2024. 3 p.

59. Countries & Regions. United States Trade Representative. URL: [https://ustr.gov/countries-regions#:~:text=The%20top%20five%20purchasers%20of,Union%2027%20were%20\\$350.8%20billion.](https://ustr.gov/countries-regions#:~:text=The%20top%20five%20purchasers%20of,Union%2027%20were%20$350.8%20billion.)

60. Export Monitor 2015: Growth slows nationwide, but not in South and West. Brookings. URL: <https://www.brookings.edu/articles/export-monitor-2015-growth-slows-nationwide-but-not-in-south-and-west/>.

61. Trade balance U.S. 2023. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/220041/total-value-of-us-trade-balance-since-2000/#:~:text=As%20of%202022,%20the%20United,about%20763.533%20billion%20U.S.%20dollars.>

62. The U.S. Trade Deficit: How Much Does It Matter? Council on Foreign Relations. URL: <https://www.cfr.org/backgrounders/us-trade-deficit-how-much-does-it-matter.>

63. U.S. exports of trade goods to the world 2023. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/186577/volume-of-us-exports-of-trade-goods-to-the-world-since-1987/>.

64. Value of international U.S. exports of services 2022. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/219808/value-of-international-us-exports-of-services/>.

65. BEA Interactive Data Application. Bureau of Economic Analysis: U.S. Department of commerce. URL: https://apps.bea.gov/iTable/?ReqID=62&step=2&_gl=1*xy57au*_ga*ODkxODIxNDg1LjE3MTM2ODc5OTE.*_ga_J4698JNNFT*MTcxNDIwNzQyMS42LjAuMTcxNDIwNzQyMS42MC4wLjA.

66. USA | Imports and Exports. TrendEconomy Open Data Portal. URL: https://trendeconomy.com/data/h2?commodity=TOTAL&reporter=UnitedStatesOfAmerica&trade_flow=Export,Import&partner=World&indicator=TV,YoY&time_period=2022.

67. Leading export service markets U.S. 2022. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/258908/ranking-of-export-markets-for-us-cross-border-services/>.

68. U.S. imports of trade goods. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/187724/volume-of-us-imports-of-trade-goods-since-1987/>.

69. Import services U.S. 2022. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/219813/value-of-international-us-imports-of-services/>.

70. Organization W. T. Trade Profiles 2023. World Trade Organization. URL: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/trade_profiles23_e.htm.

71. A New Horizon in U.S. Trade Policy. Center for American Progress. URL: <https://www.americanprogress.org/article/a-new-horizon-in-u-s-trade-policy/>.

72. United States of America: Country File, Economic Risk Analysis. Coface. URL: <https://www.coface.com/news-economy-and-insights/business-risk-dashboard/country-risk-files/united-states-of-america>.

73. SWOT analysis of the USA (U.S. SWOT analysis). Howandwhat. URL: <https://www.howandwhat.net/swot-analysis-usa-us-swot-analysis/>.

74. SWOT Analysis of The USA: A Superpower with Weaknesses. PESTLE Analysis. URL: https://pestleanalysis.com/swot-analysis-of-the-usa/#Strengths_of_The_USA.

75. Jobs, National Security, and the Future of Trade / M. Gilbert et al. BCG Global. URL: <https://www.bcg.com/publications/2024/jobs-national-security-and-future-of-trade>.

76. G S. US Renews Push for Indo-Pacific Trade Deal: A Look at the Potential and Challenges. LinkedIn. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/us-renews-push-indo-pacific-trade-deal-look-potential-santosh-g-qzavc/>.

77. Rosencrance L. The Impact of e-Commerce on the Economy. Techopedia. URL: <https://www.techopedia.com/the-impact-of-ecommerce-on-the-economy>.

78. Trade in Transition 2024: United States. Economist Impact. URL: <https://impact.economist.com/projects/trade-in-transition/country-united-states>.

79. Кваліфікаційна робота : методичні рекомендації до виконання для студентів спеціальності «Міжнародні економічні відносини»; перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / уклад. Л. І. Григорова-Беренда, Н. А. Казакова, С. А. Касьян, Н. В. Непрядкіна, О. В. Ханова (5-те вид., перероб. і доп.). – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 38 с.

80. Макарчук К. О., Кантемир К. О. Аналіз місця США у глобальних економічних рейтингах // Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин: матеріали XIX науково-практичної конференції молодих вчених, 19 квітня 2024 року. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. С. 85-88.

81. Кантемир К. О., Шинкаренко О. С. Торгівельне співробітництво США з країнами Африканського регіону // Розвиток наук в умовах нової реальності: проблеми та перспективи: матеріали II міжнародної наукової конференції, 3 травня 2024 року. Київ, 2024. С. 19.